

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI
DEPREM RİSKLİ YAPILAR VE KENTSEL DÖNÜŞÜM BİLİM DALI

**SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL DÖNÜŞÜM
KAPSAMINDA ÜSKÜDAR MEYDAN ÖRNEĞİ**
Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan;
Mehmet Nesih DEMİRÇİN

İSTANBUL, 2018

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI
DEPREM RİSKLİ YAPILAR VE KENTSEL DÖNÜŞÜM BİLİM DALI

**SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL DÖNÜŞÜM
KAPSAMINDA ÜSKÜDAR MEYDAN ÖRNEĞİ**
Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:
Mehmet Nesih DEMİRÇİN

Öğrenci No:
140868007

Danışman:
Dr. Öğretim Üyesi Adlen ALTUNBAŞ

İSTANBUL, 2018

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm Kapsamında Üsküdar Meydan Örneği” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 25/05/2018

Mehmet Nesih DEMİRÇİN

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI SONUÇ TUTANAĞI

Beykent Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Aşağıda tez adı belirtilen yüksek lisans öğrencisi 140868007 no'lu MEHMET NESİH DEMİRÇİN'in 11/06/2018 tarihinde yapılan tez savunma sınavı¹ sonucunda 60 dakika süreyle sunduğu ve savunduğu tezi hakkında² oybirliğiyle, başarılı kararı verilmiştir.

Bilgilerinize saygılarımızla arz ederiz.

Anabilim Dalı : İnşaat Mühendisliği
Programı : Deprem Riskli Yapılar ve Kentsel Dönüşüm
Tez Başlığı³ : Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm Kapsamında Üsküdar Meydan Örneği

<u>Tez Sınav Jürisi</u>	<u>Öğretim Üyesi</u>
Danışman	: Dr. Öğr. Üyesi Adlen ALTUNBAŞ
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi A. Serdar KAZANCIOĞLU
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi İrem ŞANAL ÖZYURT (Bahçeşehir Üniversitesi)

İmza

¹ Jüri üyeleri, söz konusu tezin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde toplanarak öğrenciyi tez sınavına alır. Tez savunma sınav süresi en az 45, en çok 90 dakikadır. Jüri üyeleri, sınav öncesi yapılacak toplantıda, kendi aralarından danışman dışında bir üyeyi başkan seçer. Tez sınavı, tez çalışmasının sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur. Tez sınavı, öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanın uzmanlarından oluşan dinleyicilerin katılımına açık ortamlarda gerçekleştirilir. Belirlenen günde yapılamayan jüri toplantısı, katılanların hazırladığı bir tutanakla enstitü yönetimine bildirilir. Bu durumda, jüri en geç on beş gün içinde toplanarak adayı tez savunma sınavına alır. (05 Ağustos 2017 tarihli 30145 sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan Değişiklik-Madde 29-3)

² Tez sınavının tamamlanmasından sonra jüri, tez hakkında salt çoğunlukla “kabul”, “düzeltme” veya “ret” kararı verir. Jüri başkanı, jüri üyelerince imzalanmış karar tutanağını, tez sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitü yönetimine teslim eder. Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç üç ay içinde gerekli düzeltmeleri yaparak ve birinci fıkradaki usule göre tezini aynı jüri önünde yeniden savunur. Süresi içerisinde “düzeltme” savunmasına girmeyen öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir. (Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği-Madde 29-4)

³ İleride doğabilecek aksaklıkların engellenmesi için tezin başlığının yazılması gerekmektedir.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam sırasında bilgisi ve tecrübesi destek olan değerli danışman hocam Sn. Dr. Öğretim Üyesi Adlen ALTUNBAŞ'a ilgisi ve sabrı için şükranlarımı sunarım.

Adı ve Soyadı : Mehmet Nesih DEMİRÇİN
Danışmanı : Dr. Öğretim Üyesi Adlen ALTUNBAŞ
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, 2018
Alanı : Deprem Riskli Yapılar Ve Kentsel Dönüşüm
Anahtar Kelimeler : Kentsel Dönüşüm, Meydan, Sürdürülebilirlik, Güneş Paneli

ÖZ

SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL DÖNÜŞÜM KAPSAMINDA

ÜSKÜDAR MEYDAN ÖRNEĞİ

Kentsel dönüşüm yapı stoğunun iyileştirilmesi, kentsel dokunun yaşatılması, sosyo-kültürel açıdan önemi, depreme dayanıklı yapıların yapılması, yaşanabilir bir toplum hedeflemesi bakımından özellikle ülkemiz açısından son derece önemlidir. Kentsel dönüşümün uygulamada yaşanan sorunların çözümü, refah seviyesi yüksek ve yaşanabilir, sürdürülebilir bir kent ölçeğinde olması adına toplumun bütün kesimi sürece dahil olmasıyla mümkündür. Sürdürülebilir kentsel dönüşüm sosyal, çevresel ve ekonomik faktörleri göz önünde bulundurarak sağlanabilir. Ayrıca sürdürülebilir kentsel dönüşüm olması bakımından akademik çalışmalar, sempozyumlar, paneller yapılarak toplum bilinci sağlanmalı ve süreç bu şekilde gündemde tutularak desteklenmelidir. Son yıllarda teknolojinin gelişmesiyle birlikte yenilenebilir enerji kaynaklarının fizibilitesinin değerlendirilip verimli ve etkin bir şekilde kullanılması kentsel dönüşümün, sürdürülebilirliğin tamamlayıcısı olarak değerlendirilebilir. Bundan dolayı halkın sürekli kullandığı meydan gibi mekanlarda yapılan dönüşümün sürdürülebilir, modern, yenilikçi anlayışlarla ve tarihi değerleri koruyarak olması vazgeçilmezdir. Üsküdar Meydan örneğimizin aydınlatma direklerinde güneş panelleri kullanılarak enerji üretip aydınlatmada kullanılması durumunda; ekonomik kazanç sağlanması, güneşten faydalanarak enerji üretme, ülkemizin sınırlı olan enerji kaynakların israfının önlenmesi, yenilenebilir enerji kaynakları kullanılarak sürdürülebilirlik sağlanmış olacaktır.

Name & Surname : Mehmet Nesih DEMİRÇİN

Academic Advisor : Dr. Instructor Adlen ALTUNBAŞ

Department and Year : Masters, 2018

Subject : Constructions On The Risk of Earthquake and Urban
Regeneration

Keywords : Urban Regeneration, Square, Sustainability, Solar Panel

ABSTRACT

URBAN REGENERATION SUSTAINABILITY ÜSKÜDAR SQUARE EXAMPLE

It is highly important for our country regarding the objectives for having a livable society, that to heal the stock of urban regeneration constructions, to let the urban pattern be alive, to be aware of the socio-cultural importance, to construct durable constructions against earthquakes. Resolving the problems of the process of the urban regeneration is only possible by the involvement of the every section of the society. Sustainable urban regeneration is possible by considering environmental, social and economic factors. Also, academic studies, symposiums, panels have got to be done and this process needs to be on agenda for making the sustainable urban regeneration possible. The active usage of refreshable energy sources' feasibility in the last years, can be counted as the subsidiary of the sustainability of the urban regeneration. Therefore, It is irrevocable that in the public areas, the regeneration has to be done by covering the historical values with a modern, innovative mentality. In the example of Üsküdar Square, producing energy by the sun panels for the lighting poles will make economical savings and avoid wasting our country's energy sources so that there will be created a sustainability.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZ	i
ABSTRACT	ii
TABLolar LİSTESİ	iii
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
KISALTMALAR	x

GİRİŞ	1
--------------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

KENTSEL DÖNÜŞÜM

1.KENTSEL DÖNÜŞÜM	3
1.1. Kentsel Dönüşüm Ne Demektir?.....	3
1.2. Kentsel Dönüşümün Amacı Neden Kentsel Dönüşüm?.....	4
1.3. Kentsel Dönüşüm Nerelerde ve Nasıl Yapılır?.....	5
1.4. Kentsel Dönüşüm Sürecindeki Uygulamalar.....	9
1.4.1. Gecekondu Önleme Bölgeleri	9
1.4.2. Yenileme Alanları	9
1.4.3. Kentsel Dönüşüm Alanı	9
1.4.4. Özel Kanunlar.....	10
1.4.5. Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Yasası	10

İKİNCİ BÖLÜM

KENTSEL DÖNÜŞÜM VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

2. KENTSEL DÖNÜŞÜM VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	8
2.1. Sürdürülebilirlik Nedir?.....	8
2.2. Kentsel Dönüşümde Sürdürülebilir Bakış Açısı.....	8

2.3. Kentsel Yaşamda Sürdürülebilirliğin İlkeleri.....	9
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
TÜRKİYE'DE KENTSEL DÖNÜŞÜM YASALARI	
3.TÜRKİYE'DE KENTSEL DÖNÜŞÜM YASALARI	11
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
DÜNYADAKENTSEL DÖNÜŞÜM	
4.DÜNYADA KENTSEL DÖNÜŞÜM.....	12
4.1. Dünyadan Meydan Örnekleri.....	12
BEŞİNCİ BÖLÜM	
TÜRKİYE'DE KENTSEL DÖNÜŞÜM	
5. TÜRKİYE'DE KENTSEL DÖNÜŞÜM	20
5.1. Türkiye'de Kentsel Dönüşüm	20
ALTINCI BÖLÜM	
İSTANBUL'DA KENTSEL DÖNÜŞÜM	
6. İSTANBUL'DA KENTSEL DÖNÜŞÜM	22
6.1. İstanbul Kalkınma Ajansı, 2014 - 2023 İstanbul Bölge Planı Mevcut Durum Analizinin Hazırlanması.....	22
6.2. İstanbul'daki Büyük Kentsel Dönüşüm Projelerinden Bazıları.....	24
YEDİNCİ BÖLÜM	
ÜSKÜDAR MEYDAN ÖRNEĞİ	
7. ÜSKÜDARDA MEYDAN ÖRNEĞİ.....	46
7.1 Meydan Kavramı ve Tasarımı	46
7.2. Üsküdar'da Meydan Çalışmaları.....	48
7.2.1. Üsküdar Meydan Çalışmaları Neden İhtiyaç Duyulmaktadır?	49
7.2.2. Üsküdar Meydan Projesinin Amacı	50
7.2.3. Üsküdar Meydan'ın Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi....	51
7.2.4. Üsküdar Meydandaki Süreksizlikler.....	51
7.2.5. Üsküdar Meydana İlişkin Sürdürülebilir Nitelikler	53
7.2.6. Sürdürülebilir Tasarım Uygulama Alanları ve İlkeleri.....	54
7.2.7. Üsküdar Meydan'ın Sürdürülebilir Açısından İncelenmesi	57

7.2.8. Üsküdar Meydana Ait Görseller	60
7.2.9. Üsküdar Mimar Sinan Meydanı.....	63
7.2.10. Üsküdar Mimar Sinan Meydanı'na Ait Görseller.....	63

SEKİZİNCİ BÖLÜM

GÜNEŞ ENERJİSİ

8. GÜNEŞ ENERJİSİ	65
8.1. Güneş Enerjisi sistemi.....	65
8.2 Türkiye’de Güneş enerjisi Üzerine Araştırma Yapan Kurumlar.....	67
8.3. Güneş Enerjisi Kullanım Alanları.....	67
8.4. Güneş Enerjili ve Normal Aydınlatma maliyet Analizi.....	69
8.4.1. Güneş Enerjili Armatür Aydınlatma Hesabı.....	71
8.4.2. Normal Armatür Aydınlatma Hesabı.....	72
8.4.3. Güneş Enerjili ve Normal Aydınlatma Maliyet Analizi.....	73
SONUÇLAR.....	74
KAYNAKÇA.....	76
EKLER.....	81
Ek-1: Aydınlatma Direk Fiyatları.....	81
Ek-2: Armatür Fiyatları.....	82
ÖZGEÇMİŞ.....	83

TABLÖLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 6.1 : 3. Boğaz Köprüsü Proje Bilgileri	24
Tablo 6.2 : 3. Havalimanı Proje Bilgileri.....	25
Tablo 6.3: 3 Katlı Boğaz Geçiş Tüneli Bilgileri	27
Tablo 6.4 : Anadolu Adalet Sarayı Bilgileri	28
Tablo 6.5 : Ataköy Yat Limanı Bilgileri.....	29
Tablo 6.6: Avrasya Tüneli Bilgileri	30
Tablo 6.7 : Bakırköy Adalet Sarayı Bilgileri	31
Tablo 6.8 : Beşiktaş Vodafone Arena Bilgileri.....	32
Tablo 6.9 : Çamlıca Camisi Bilgileri	33
Tablo 6.10 : Çubuklu - Kanlıca Sahil Yolu Bilgileri	34
Tablo 6.11 : Yassıada Projesi (Demokrasi ve Özgürlükler Adası) Bilgileri.....	35
Tablo 6.12 : Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi Bilgileri	36
Tablo 6.13 : İkitelli Şehir Hastanesi Bilgileri	38
Tablo 6.14 : Kuzey Marmara Otoyolu Bilgileri.....	40
Tablo 6.15 : Marmaray Bilgileri	41
Tablo 6.16 : Üsküdar Meydan Düzenlemesi Bilgileri	42
Tablo 6.17 : Kanal İstanbul Projesi Bilgileri	44
Tablo 6.18 : Çamlıca Tepesi Tv-Radyo Kulesi Bilgileri	45
Tablo 8.1 : Üsküdar Meydan Projesi Güneş Enerjili ve Normal Aydınlatma Hesabının Karşılaştırılması.....	73

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 4.1: Trafalgar Meydanı (Londra, İngiltere).....	13
Şekil 4.2: Potsdam Meydanı (Berlin, Almanya) Potsdamer Platz.....	13
Şekil 4.3: Şekil 4.3: La Defense Kentsel Dönüşüm Projesi.....	14
Şekil 4.4: Rusya, Moskova-Kızıl Meydan.....	14
Şekil 4.5 : Çin, Pekin - Tiananmen Meydanı.....	15
Şekil 4.6 : ABD, New York - Times Meydanı.....	15
Şekil 4.7 : Almanya, Berlin - Paris Meydanı.....	16
Şekil 4.8: İtalya, Roma - Aziz Peter Meydanı.....	16
Şekil 4.9 : Arjantin, Buenos Aires - Mayo Meydanı.....	17
Şekil 4.10: İran, Tahran - Özgürlük Meydanı.....	17
Şekil 4.11: İtalya, Roma - Piazza Navona Meydanı.....	18
Şekil 4.12 : Çek Cumhuriyeti, Londra - Old Town Meydanı.....	18
Şekil 4.13 : Polonya, Krakow - Rynek Glowny Meydanı.....	19
Şekil 6.1 : 3. Boğaz Köprüsü.....	24
Şekil 6.2 : 3. Havalimanı.....	25
Şekil 6.3 : 3 Katlı Boğaz Geçiş Tüneli.....	27
Şekil 6.4: Anadolu Adalet Sarayı.....	28
Şekil 6.5: Ataköy Yat Limanı.....	29
Şekil 6.6: Avrasya Tüneli.....	30
Şekil 6.7 : Bakırköy Adalet Sarayı.....	31
Şekil 6.8 : Beşiktaş Vodafone Arena.....	32
Şekil 6.9 : Çamlıca Camisi.....	33
Şekil 6.10: Çubuklu - Kanlıca Sahil Yolu.....	34
Şekil 6.11: Yassıada Projesi (Demokrasi ve Özgürlükler Adası).....	35
Şekil 6.12: Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi.....	36
Şekil 6.13 : İkitelli Şehir Hastanesi.....	38
Şekil 6.14 : Kuzey Marmara Otoyolu.....	39
Şekil 6.15: Marmaray.....	41
Şekil 6.16: Üsküdar Meydan Düzenlemesi.....	42

Şekil 6.17: Kanal İstanbul Projesi.....	43
Şekil 6.18: Kanal İstanbul Projesi.....	43
Şekil 6.19 : Çamlıca Tepesi Tv-Radyo Kulesi.....	45
Şekil 7.1: İstanbul İlçe Sınırlarını Gösterir Harita.....	46
Şekil 7.2: Üsküdar Meydan Proje Çalışma Sınırı.....	48
Şekil 7.3: Üsküdar Meydan Proje Çalışma Sınırı.....	49
Şekil 7.4: Üsküdar Meydan İnşaatı	60
Şekil 7.5: Üsküdar Meydan İnşaatı	60
Şekil 7.6: Üsküdar Meydan Projesi.....	61
Şekil 7.7: Üsküdar Meydan Projesi.....	61
Şekil 7.8: Üsküdar Meydan Projesi	62
Şekil 7.9: Üsküdar Meydan Projesi	62
Şekil 7.10 Üsküdar Belediyesi Eski Binası	64
Şekil 7.11: Üsküdar Katlı Otoparkı.....	64
Şekil 8.1: Güneş Enerjisi Elde Etme Süreci.....	66
Şekil 8.2: Güneş Enerjisi Panel ve Ekipmanları.....	66
Şekil 8.3: Güneş Enerjisi Panel Örneği.....	67
Şekil 8.4: Güneş Panelli Aydınlatma Direği Örneği.....	68
Şekil 8.5: Güneş Panelli Aydınlatma Direği Örneği.....	68
Şekil 8.6: Güneş Enerjisi Aydınlatma Direği.....	69
Şekil 8.7: Normal Aydınlatma Direği.....	69

KISALTMALAR

TDK	: Türk Dil Kurumu
İBB	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
AYGM	: Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü
BKK	: Bakanlar Kurulu Kararı
ÇED	: Çevresel Etki Değerlendirme
ÇSED	: Çevre ve Sosyal Etki Değerlendirmesi
UDHB	: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
TMMOB	: Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
KENTGES	: Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
MSGSÜ	: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
ÇŞB	: Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı

GİRİŞ

Kentsel Dönüşümün ne demek olduğunu, nerelerde uygulandığını, nasıl ve uygulama yöntemlerinin hangi tekniklerde olması gerektiğinin, mevzuatların ve yasaların incelenmesi ile Dünya’da, Türkiye’de, İstanbul’da ve Üsküdar örneğinin incelenerek sürdürülebilirlik açısından değerlendirilmesinin amaçlanmaktadır.

Toplumda yaşayan insanların yaşam biçimi, sosyal hayatı, eğitim durumları, ekonomik durumları, kültürel etkileşimleri, tarihi yapılar ile olan bağları ve geçmiş ile bir bütünlük göstermesi açısından yaşam kalitesini ve refah seviyesini belirlemede önemli rol oynayan bileşenlerdir. Toplumda bu kadar önemli yere sahip olan değerlerin korunması kaçınılmazdır. Bu değerlerin korunması için kentte yapılan çalışmalar, geçmişinden kopmayarak bugünün ihtiyaçlarına cevap verebilecek düzeyde olmalıdır. Kentsel dönüşüm, bu temeller üzerine oturtularak deprem, doğal afet, kent estetik değerleri de göz önünde bulundurularak yeni yaşam alanları tasarlanmalıdır.

Ülkemizde son yıllarda kentsel dönüşüm kavramı giderek önemli bir yere gelmektedir. Bunun en önemli sebepleri Dünya ölçeklerinde estetik, yaşam kalitesinin yüksek olduğu ve ihtiyaca cevap veren tasarımların yapılmasıdır. Bu kapsamda Kentsel Dönüşüm yasası çıkartılarak başta depreme dayanıklı yapı tasarımı, depremde dolayı can kayıplarının önlenmesi, nüfus yoğunluğundan oluşan plansız büyüme, şehirde önlenemeyen plansız yapıların artması gibi sorunların çözülmesi planlanmaktadır. Bu yasa farklı alternatif ve çözümler ile sorunların çözümünün hızlı olmasını hedeflemektedir. Böylelikle dönüşümün sürdürülebilir ve istenilen düzeyde olmasını sağlamaktadır.

Kentsel dönüşümün yapıların dışında şehirle özdeşleşmiş mekanların dönüştürülmesi kapsamında da değerlendirilmektedir. Şehrin yaşamını etkileyen faktörlerin doğru bir şekilde tespit edilerek buna göre kentsel dönüşüm olmalıdır. Son yıllarda nüfusun artmasıyla ihtiyaçlara cevap veremeyen şehirler yeni tasarımlarla kent mekanlarına çözüm getirerek sürdürülebilir bir yaşamı hedeflemelidir. Sürdürülebilir

bir kentsel dönüşüm, şehrin ihtiyacına cevap verecek ve toplumun tüm değerleri dikkate alınarak yapılabilir.

Sürdürülebilir bir bakış açısıyla kentsel dönüşümün ekonomik açıdan, çevresel açıdan, sosyo-kültürel faktörler açısından ve tarihi yapıların korunması hedeflenmektedir. Kentsel dönüşüm projeleriyle, geçmişten kopmayarak, yaşam ve refah seviyesini yükseltmesiyle gelecek kuşaklara kentin ulaştırılması hedeflenmektedir. Enerji kaynaklarının kısıtlı olması teknolojik gelişmelerin artmasıyla farklı alternatif enerji kaynaklarına yönelim olmuştur. Alternatif enerji kaynaklarından olan güneş panelleri fizibilitesi yapılarak uygun yerlerde enerji üretimi yapılabilmektedir. Güneş panellerinin yaygın olarak kullanılmasıyla birlikte güneşten daha fazla yararlanmak adına fizibiliteler yapılarak değerlendirmelere gidilmiştir. Bu kapsamda güneş panellerinin kullanım alanları artarak devam etmektedir. Güneş panelleri kullanılarak enerji edilip aydınlatma direklerinde kullanılması amaçlanmaktadır. Ayrıca Üsküdar Meydan örneğinde aydınlatma direklerinde kullanılan panellerin ve elde edilen enerjinin maliyet analizi de yapılarak avantajların değerlendirilmiştir.

. Ayrıca yenilebilir enerji kaynakları ve alternatif su kaynaklarının meydan örneğinde kullanılması durumunda sağlayacağı avantajların fizibilite sonucunda değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda aydınlatma direklerinde güneş panelleri kullanılarak maliyet analizi sonucunda sürdürülebilir bir projenin uygulanması hedeflenmektedir.

1. KENTSEL DÖNÜŞÜM

1.1. Kentsel Dönüşüm Ne Demektir?

Dönüşüm: Olduğundan başka bir biçime girme, başka bir durum alma, şekil değiştirme, tahavvül, inkılap, transformasyon. Kentsel Dönüşüm: Kentin imar planına uymayan, ruhsatsız binaların yıkılıp, planlara uygun olarak toplu yerleşim alanlarının oluşturulması anlamına gelir (TDK).

Çarpık yerleşim alanlar ve riskli yapılardan oluşan, altyapı konusunda yeterli olmayan bölgelerin, deprem ve afet risklerine karşı toplumsal katılımı hızla bir şekilde, insanların ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde şehir planlama ilkeleri gözetilerek yenilenmesi faaliyetlerinin tamamı “Kentsel Dönüşüm” olarak tanımlanmaktadır (<http://www.bilgiustam.com>, 2017).

Kentsel dönüşüm; toplumsal, mekânsal ve ekonomik kentsel gelişmenin yeniden incelenip şehirdeki çarpık yapıların ve riskli bölgelerin depreme dayanıklı, refah seviyesi yüksek ve yaşanılabilir olabilmesi için yıkılıp yeniden yapılma, canlandırma, sağlıklılaştırmak amacıyla tekrar ihya edilmesi ve yapılandırılması için bu kavramlara uygun olacak şekilde projelerinin üretilip uygulamalarının gerçekleşmesidir. Kısaca kentsel dönüşüm ifade edilirse, şehrin dokusunun korunarak iyileştirilmesi ve kentte meydana gelecek yeni bozulmaları engellemektir (Kartal, B., 2013).

Kentsel dönüşümün üzerine bir başka tanım ise; kent merkezlerin yeniden ihya edilmesi, tarihi yapılara sahip bir şehir veya şehir içinde ulaşılabilirlik, erişilebilirlik olarak ön planda bulunan bölgelerin soylulaştırılması veya yenilenmesi, atıl halde bulunan sanayi ve kıyı alanlarının işlevleri farklı olarak bugünün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yeniden kullanıma açılması şeklinde açıklanabilir (Smith, N., 2002).

Kentsel dönüşümü başka anlamıyla ‘Değişime uğrayan bir kentsel alanın çevresel, fiziki, ekonomik ve sosyal sorunlarının incelenip sürdürülebilir ve kapsamlı bir çözüm üreten eylem ve plan’ olarak tanımını yapmak mümkündür. Kentsel

dönüşüm değişik şekillerde ve alanlarda meydana gelebilmektedir. Örneğin, mevcut tarihi yapıların bir kısmı veya hepsi ortadan kaldırılarak yerlerine bulvarlar açılması, meydanlar yapılması da kentsel dönüşüm kapsamına girmektedir (Yeter, E.,2008).

1.2. Kentsel Dönüşümün Amacı ve Neden Kentsel Dönüşüm

Kentsel dönüşümün amaçları aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

-Şehirde yaşayan toplumunun refah seviyesinin yükseltilmesi ve yaşam kalitesinin artırılması hedeflenerek, bu bağlamda ekonomik kalkınma modeli ortaya koymak,

-Kentte bulunan alanların etkin bir şekilde kullanılarak kentsel yayılmayı önlemeye yönelik stratejiler belirlemek,

-Kent dokusunu ve olgusunu meydana getiren birçok faktörün fiziki anlamda değişime cevap verecek kentsel dönüşüm modelleri ortaya konmalı,

-Toplumsal bozulmaların neden olduğu olayların nedenlerinin araştırılıp, bu sorunların ortadan kaldırılıp şehrin yıkıntı haline dönüşmesini önlemek,

-Toplumsal koşullar kentsel dönüşümde bakış açısını şekillendirilme ihtiyacını karşılamak üzere toplumun bilinçlendirilerek planlamaya katılımını sağlamak (<http://v3.arkitera.com>, 2017).

Toplumsal psikolojimizi derinden etkileyen depremler aslında ülkemizin tüm bölgelerinde yaşayan herkesi değişik ölçülerde etkilemiştir. Son yıllarda yaşamış olduğumuz, 23 Ekim 2011 tarihinde Van-Erciş merkezli Deprem, 06 Haziran 2005 Bingöl-Karlıova merkezli Deprem ve Marmara Bölgesinde yaşanan büyük depremler olan 1999 yılında Gölcük merkezli deprem ve Düzce Depremleri beraberinde can ve mal kayıplarını meydana getirmiştir. Özellikle Gölcük ve Düzce merkezli depremlerde ülke ekonomisi de büyük bir yükü karşı karşıya kalmıştır. Ayrıca büyük şehirler başta olmak üzere yapıların önemli kısmı plansız, projesiz ve denetim hizmetleri yeterli olmadan üretilmiştir. Yapıların diğer kısmı da proje, uygulama ve denetim olsa bile yeterli ölçüde malzeme kalitesi olmayan ve denetimin yeterli olduğu yapılar üretilmiştir. Tüm bu nedenler şehirlerimizde “kentsel dönüşüm” konusunun

gerekliliğini göstermektedir. Türkiye’de meydana gelen depremlerden, yapıların projesiz, plansız, malzeme dayanımlarının eksik olduğu, denetimin yetersiz olması gibi nedenlerden dolayı kentsel dönüşümün farklı ekonomik modeller belirlenerek buna uygun uygulamaların hayata geçirilmesi amaçlanmıştır.

1.3. Kentsel Dönüşüm Nerelerde ve Nasıl Yapılır?

Standartı düşük ve niteliksiz yapılar da kentsel yenileme ve dönüşüm yerleri olarak görülmektedir. Yenileme alanlarına yönelik uygulamaların planlı bir şekilde yapılması ve dönüşümün kentsel yaşamın odak noktasında insan olduğunun bilinciyle gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Nüfus ve yapı yoğunluğunun dikkate alınarak kent bütünlüğü içerisinde düşünülecek bir dönüşüme ihtiyaç vardır. Ayrıca kentsel donatı alanlarının bilim ve bilgi ölçüsünde ele alınıp değerlendirilmesi de gerekmektedir. Kentsel dönüşüm; oturma, konaklama, okul, iş yerleri ve benzeri yerleşim yerlerinin ulaştırması ve diğer alt yapı sorunlarının giderilmesi temelinde bütünlüklü bir kent planlaması kapsamında ele alınmalıdır. Var olan yapı stokunun özellikleri dikkate alınarak dönüşüm modellerinin öncelikleri de belirlenmelidir.

Şehirlerimizde geleneksel dokunun yer aldığı eski mahalleler, bakımsızlık nedeniyle kiracılık oranının giderek yükseldiği ve düşük gelir gruplarının yaşadığı yoksul yerleşme bölgelerine dönüşmektedir. Bu bölgelerde son yıllarda kentsel dönüşüm projeleri adı altında yapılan uygulamalar yöntemleriyle, yaşanan sorunların giderilmesi kapsamında çalışılmaktadır (Yeter, E., 2008).

Planlama disiplinin öğelerine uygun kültür değerlerinin kent yaşamına sağlayacağı katkının bilincinde, yetkin ve teknik uzman niteliğine sahip kişi ve örgütlerin düşünsel eylemsel katılımıyla birlikte sonuca ulaşılabilecektir. Buna karşın halkın, sivil toplum örgütlerinin, meslek odalarının, yatay ve dikey kamu kurumlarının denetimine kapalı bir planlamanın ve uygulamanın adı, kulağa hoş gelecek bir şekil olan ‘dönüşüm’ ‘gelişim’ ‘yenileme’ kavramlarının içerikte olması, beklentileri karşılamaya yeterli olmayacaktır. Bundan dolayı toplumun tüm kesiminin kentsel dönüşüme destek vermesi ve katılımın sağlanmasıyla, kentsel dönüşüm sürecinin başarılı bir şekilde yapılmasını sağlayacaktır (Yeter, E., 2008).

Topluma ve şehir hayatına sağlanacak artı değeri mal etmeyi öngören, tarihi ve doğal zenginliklerin yaşatılmasını ön planda tutan, kültürel ve toplumsal bilince sahip, çevresel değerleri ve yaşam kalitesini yükseltmeyi amaçlayan bir kentsel dönüşüm anlayışı olursa benimsenebilecektir. Gerçekten insanların yaşam kalitesinin yükseltilmesinde önemli bir rol oynayan eski ve tarihi yapıların korunması bağlamında kurumsallaşmalar gelişmekte olup bu kurumsal örgütlenmeler, kentsel dönüşüm isminin verdiği baskıları karşısında geciktirici ya da durdurucu etki yapmaktadır (Yeter, E., 2008).

1.4. Kentsel Dönüşüm Sürecindeki Uygulamalar

Türkiye’de bugüne kadar kentsel dönüşüm alan ve bölge uygulamaları beş başlık altında incelenebilir.

1.4.1. Gecekondu Önleme Bölgeleri

Gecekondu Kanunu olan 775 sayılı numaralı kanun kapsamında gecekondu önleme bölgeleri ilan edilmiş olup bununla amaçlanan plansız yapılaşmanın önüne geçilerek güvenli, sağlıklı, nitelikli ve yaşanabilir bir proje amaçlanmaktadır. İstanbul ili Gaziosmanpaşa Belediyesi Sarıgöl – Yenidoğan bölgesinde ve İstanbul ili Güngören Belediyesi Tozkoparan bölgelerinde TOKİ ile anlaşarak yaptığı uygulamalar gecekondu önleme bölgeleri’ne örnek olarak gösterilebilir.

1.4.2. Yenileme Alanları

5366 sayılı Kanun, yenileme alanlarında şehirlerin yıpranan tarihi ve kültürel varlıklarının yoğunlaştığı alanların elden geçirilerek yenilenmesini hedeflemektedir. İstanbul içerisinde bulunan yenileme alanlarına Beyoğlu ilçesi Tarlabası Projesi ve Fatih ilçesi Sulukule Projesi örnek verilebilir.

1.4.3. Kentsel Dönüşüm Alanı

Belediye Kanununun 73. Maddesi kapsamında kentsel dönüşüm alanı ilan edilen İstanbul ili Ayazma bölgesi, Samsun ili Çay Mahallesi bölgesi ve Bursa Doğanbey bölgesinde günümüzün ihtiyaçlarına cevap veren refah seviyesi yüksek ve yaşanabilir yeni alanlar kurulması amaçlanmaktadır.

1.4.4. Özel Kanunlar

Belli bir kanuna bağı kalmadan Özel Kanun olarak isimlendirebileceğimiz kentsel dönüşüm projeleri de çıkarılabilmektedir.

1.4.5. Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Yasası

Bu kanun Afet riski içerisindeki alanların ve binaların dönüştürülmesini amaçlanmaktadır. 2011 yılında yaşanan Van depremlerinin hemen ardından ülkemizde bulunan mevcut yapı stokunun depreme karşı dayanıklı olmadığı düşünülerek 6306 sayılı Kentsel Dönüşüm Kanunu diye adlandırılan “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun (6306)” çıkarılmıştır ve kanunun hükümleri BKK ile yürür. Bu kanun meydana gelecek olan depremlerde can güvenliğini en aza indirmek için çok hızlı bir şekilde Van depremlerinden hemen sonra hazırlanmış ve 31 Mayıs 2012 yılında remi gazetede yürürlüğe girmiştir.

2. KENTSEL DÖNÜŞÜM VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

2.1. Sürdürülebilirlik Nedir ?

Sürdürülebilirlik, gelişmiş bir bölgenin amaçlarına doğru ilerleyen, küresel politik alanda şekillenen bir kavram olarak tanımlanıp, gerçekleştirilmesi gereken bir koşuldur. Kentsel sürdürülebilirlik ise, şehrin katı atıklarının ve kaynaklarının azaltılması, yaşanabilir bir kent ise artması hedefine odaklanan bir yerleşim düşüncesi hakimdir (<http://www.mimarlikdergisi.com> , 2018).

Sağlıklı ve ekolojik kent terimlerinde de öne çıktığı gibi, kentsel mekanların gelişmesinde de ekonomik, toplumsal ve çevresel faktörler bütünlük ve uzlaşmacı olarak ele alınmalıdır. Daha geniş bir kapsam içeren biyolojik bölge ele alındığında ise, kentsel ve kırsal alanlar arasında daha sıkı bir eşgüdüm vardır (<http://www.mimarlarodasi.org.tr>, 2018).

2.2. Kentsel Dönüşümde Sürdürülebilir Bakış Açısı

Kentsel dönüşüm, fiziksel mekânın dönüşümünün yanı sıra, sosyal adalet ve gelişim, sosyal bütünleşme, yerel-ekonomik kalkınma, tarihi ve kültürel mirasın ve doğal çevrenin korunması, zarar azaltma ve risk yönetimi, sürdürülebilirliğinin sağlanması vb. ilkeler çerçevesinde kapsamlı ve bütünlük bir yaklaşımla ele alınması gereken bir konudur.

Aşırı yayılmış kent formlarının kentsel gelişme ve ulaşım açısından sürdürülemez olduğu, küresel ısınmaya yol açtığı, buna karşın yayılmayan ve çok-merkezli kent formlarının daha sürdürülebilir olduğu kabul görmektedir. Kentleşme ve enerji verimliliği, sürdürülebilirlik tartışmaları ile önemi hızla artan bir konudur. Bu kapsamda sanayide enerji verimliliği, binalarda enerji performansı ve ulaşımında enerji verimliliği konularındaki uygulamaların kentsel alanlarda daha geniş ele alınması zorunludur.

Sürdürülebilir kentsel gelişmenin sağlanabilmesi için, kentleşme alanında bütünlük ve etkin bir mekânsal planlama, uygulama, izleme ve denetleme sisteminin

kurulması ve bunu sağlayacak bir kurumsal yapılanmanın oluşturulması gerekli görülmektedir.

Kentlerimizde gündemde olan öncelikli konulardan biri de; kentlerin afet ve özellikle deprem etkilerine karşı yeteri kadar hazırlıklı olmamasıdır. Afet öncesi “korunma” ve afet sonrası “müdahale ve iyileştirme” süreçlerini kapsayan afet ve/veya risk yönetiminin bütüncül bir yaklaşımla kurgulanması ve bu konunun ilgili mevzuata yansıtılması gerekli görülmektedir. Doğal, teknolojik ve iklim değişikliği gibi risklerin ulusal/bölgesel ve yerel düzeylerde yönetilebilir hale getirilmesi gerekmektedir.

Sürdürülebilir kentleşmenin gündeminde yeni sayılabilecek önemli bir konu, kentlerde yenilikçilik kapasitesinin artırılmasıdır. Teknolojik gelişmelerin sunduğu fırsatlardan da yararlanarak buluşçuluğa önem vermek ve yerel kalkınmaya katkı sağlamak kentleşme alanında bir politika seçeneği olarak görülebilir. Bu kapasitenin artırılabilmesi; bilginin önemsenmesine ve her düzeyde yeni bilgi/teknoloji üretimi için kentsel örgütlenmelerin ve kurumsal kapasitenin oluşturulmasına bağlıdır (Kentges, 2010).

2.3. Kentsel Yaşamda Sürdürülebilirliğin İlkeleri

Kentsel yaşamın sürdürülebilirliği için, kent kimliğinin de istikrar ve kurumsallaşma anlamında önemi oldukça büyüktür. Çevresel ve toplumsal kimlik noktasında, doğal (topoğrafik özellikler, bitki örtüsü ve iklim) ve yapay çevre (etnografik ve tarihi unsurlar, binalar, meydanlar, sokaklar ve caddeler) önem taşıyacak bir sembol ikon, ayrıışık olarak ya da söz konusu kentin logosuna / amblemine yerleşerek, özellikle üstyapıya dair unsurların kurumsallaşmasını bununla beraber sürdürülebilir hale gelmesini sağlayacaktır.

Sürdürülebilirliğin ilkeleri, multidisipliner bir bakışla ve mümkün olduğunca sosyal bilimlerde vazgeçilmez olan çapraz baskıları göz önüne alındığında aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Ekonomiklik / (Ucuzluk)
- Emniyetlilik / Güvenilirlik

- Ergonomiklik (Kentsel altyapı ve üstyapı öğeleri açısından)
- Estetiklik (Makro ve mikroform uygulamaları)
- Eşitlikçilik / Hakçılık
- Hızlılık

(Fidan,A.; Can,A., 2016)

Sürdürülebilir kentsel dönüşümün, günümüzün kentsel sorunlarının çözümünde katkısı olacağı açıktır. Önemli olan nokta, kentsel dönüşümün projelerinin nasıl sürdürülebilir hale getirileceği, sürdürülebilir bir kentsel dönüşüm hedefi için nereden başlanması gerektiğinin bilinmesi ile mümkündür. Denilebilir ki sürdürülebilir bir yaklaşım;

1. Şehrin sorunlarına dikkati yöneltmek amacıyla yeni söylemlerle, ortak bir anlayıştır.
2. Şehrin sorunlarını çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler göz önünde bulundurarak sürdürülebilirlik bakış açısıyla yeniden ele almaktır.
3. Şehrin sorunlarının bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirerek, sorunların birbiriyle ilişkili olduğunu varsaymaktır.
4. Şehrin sorunları çevresel, sosyal ve ekonomik öncelikler tekrar sıralanarak belirlenmelidir.
5. Çevreye zarar vermeyen bir ekonomik kalkınma modeli ile, sosyal adaletin sağlanarak yapılmasını hatırlatmaktır (Kural, N., 2007).

3. TÜRKİYE’DE KENTSEL DÖNÜŞÜM YASALARI

Türkiye’de farklı kanunlarla uygulanan projelerde aşağıda kanun sayıları ve adları belirtilmekte olup içeriği mevzuatta bulunduğundan burada sadece atıf yapılmıştır.

- 3194 sayılı İmar Kanunu,
- 2981 sayılı İmar Affı Kanunu,
- 5104 Sayılı, “Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi” Kanunu,
- 5366 Sayılı, “Yıpranan Tarihi Ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması Ve Yaşatılarak Kullanılması” Kanunu,
- 5393 Sayılı, “Belediye Kanunu” nun 73. Maddesi
- 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun Uygulama Yönetmeliği (2012)

4. DÜNYADA KENTSEL DÖNÜŞÜM

Dünyanın değişik ülkelerinde yapılan kentsel dönüşümler; meydana gelen olaylar, savaşlar, şehir simgeleri, ülkenin ve şehrin tarihi ve şehirde insanların aidiyet duygusunun etkileyen nesneler gibi etkenlerden etkilenmekte ve buna göre dönüşümler gerçekleşmektedir.

Batıda uygulanan kentsel dönüşüm örneklerinin temel nedeni, kent ekonomisine katkı veya onun yeniden canlandırılması ya da istihdam oluşturmaktır. Türkiye’de uygulanan kentsel dönüşüm örnekleri ise kent merkezinde ya da civarındaki atıl ya da ekonomik ömrünü bitirmiş yapılarda veya gecekondu alanlarında fiziksel mekanın dönüşümünü amaçlar (Yavuzçehre, Pınar S., 2011).

4.1. Dünyadan Meydan Örnekleri

Dünyanın köklü ve en eski şehirleri meydana gelen savaşlardan, doğal afetlerden sonra veya şehrin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kendi ülke ve şehrinin simgesi haline gelebilecek kentsel dönüşümler yapmaktadırlar. Bu kapsamda dünyadan meydan örnekleri Şekil 4.1, Şekil 4.2, Şekil 4.3, Şekil 4.4, Şekil 4.5, Şekil 4.6, Şekil 4.7, Şekil 4.8, Şekil 4.9, Şekil 4.10, Şekil 4.11, Şekil 4.12, Şekil 4.13, Şekil 4.14, Şekil 4.15, Şekil 4.16, Şekil 4.17 olmak üzere aşağıdadır.

Şekil 4.1: Trafalgar Meydanı (Londra, İngiltere) (<http://www.arkitera.com>, 2018)

Şekil 4.2: Potsdam Meydanı (Berlin, Almanya) Potsdamer Platz

(<http://www.arkitera.com>, 2018)

Şekil 4.3: La Defense Kentsel Dönüşüm Projesi

(<http://www.arkitera.com>, 2018)

Şekil 4.4: Rusya, Moskova - Kızıl Meydanı

(<https://www.sabah.com.tr>, 2018)

Şekil 4.5: Çin, Pekin - Tiananmen Meydanı (<https://www.sabah.com.tr>, 2018)

Şekil 4.6: ABD, New York - Times Meydanı (<https://www.sabah.com.tr>, 2018)

Şekil 4.7: Almanya, Berlin - Paris Meydanı

(<https://www.sabah.com.tr>, 2018)

Şekil 4.8: İtalya, Roma - Aziz Peter Meydanı

(<https://www.sabah.com.tr>, 2018)

Şekil 4.9: Arjantin, Buenos Aires - Mayo Meydanı

(<https://www.sabah.com.tr>, 2018)

Şekil 4.10: İran, Tahran - Özgürlük Meydanı

(<https://www.sabah.com.tr>, 2018)

Şekil 4.11: İtalya, Roma - Piazza Navona Meydanı

(<https://www.sabah.com.tr>, 2018)

Şekil 4.12: Çek Cumhuriyeti, Londra - Old Town Meydanı

(<https://www.sabah.com.tr>, 2018)

Şekil 4.13: Polonya, Krakow - Rynek Glowny Meydanı

(<https://www.sabah.com.tr>, 2018)

5. TÜRKİYE’DE KENTSEL DÖNÜŞÜM

5.1. Türkiye’de Kentsel Dönüşüm

Türkiye son elli yıldır kentleşmeden kaynaklanan sorunlarla mücadele etmektedir. Mekânda kontrolsüzce dolaşan ve yer seçen sanayi, gelişmeden büyüyen, yayılan kentler, göç dalgalarıyla büyük şehirlere sürüklenen sosyal yapı karşısında süregelen plansızlık kentleri içinden çıkması son derece güç açmazlara sürüklemiştir. Plansız yapılaşma hem kent merkezlerinde hem de çeper yerleşmelerde, kalitesiz, niteliksiz ve kimliksiz mekânlar ortaya çıkarmıştır. Kentlerin doğal rezerv alanları olan su havzaları ve ormanlar bu plansız yapılaşma ve yayılmadan en fazla etkilenen alanlar olmuştur. Kent merkezlerinde yaşanan kimlik değiştirme ve mekânsal değişim süreçleri ise belli süreç dahilinde gerçekleşmemektedir. Meydana gelen tüm bu oluşumların sonucunda, operasyonel bir tutum benimsenmesi ve bu alanların yeniden üretilmesi, sağlıksızlaştırması, yenilenmesi ve/veya dönüştürülmesi kaçınılmaz bir gereklilik olarak ön plana çıkmaktadır. Birçok boyutu ve birde fazla aktörü olan bu aşamada kentlerin yenilenmesi ve dönüşümü, şehir planlama biliminin ve kamu yöneticilerinin en önde gelen sorunudur. Artık şehirlerimizde yeni arsa üretmek, yeni yerleşim alanları açmak kentin sorunlarını çözmediği gibi verimsiz olmaktan öteye gidememektedir (Yavuzçehre, Pınar S., 2011).

Kentsel dönüşüm ülkemizde son yıllarda kent planlama çevrelerinin ve bürokratların hiç şüphesiz en güncel konularından biri olmuştur. Öyle ki birçok kamu kurum ve kuruluşları, planlama tekniği ve teorisi ilgili kuruluşlar, özellikle büyük şehirlerde plansızlık, yaşam standartlarının düşük olması, sağlıksız yapılaşmanın bulunduğu, deprem gerçeği ve diğer afetler gibi sıralanan sorunlar nedeniyle, kentsel dönüşüm en önemli araçlardan biri olarak görülmektedir.

Türkiye’de kentsel mekan kullanımında değişim, tarihsel süreçte ağırlıklı olarak savaşlar, ekonomik durum, nüfus artışı, değişen ihtiyaçlar ve yaşam biçimi vb. faktörlerin etkisi altında gelişmiştir (Yavuzçehre, Pınar S., 2011).

Türkiye’de mevcut kentsel dönüşüm projeleri, İstanbul, Ankara, İzmir, Mersin, Adana, Bursa, Eskişehir, Konya, Ereğli, Balıkesir, Kuşadası, Denizli gibi birçok şehirde yapılmakta ve planlanmaktadır. Kentsel dönüşüm alanları tespit edilmekte olup 6306 kentsel dönüşüm kanunu olarak adlandırılan kanunda göre riskli alan belirlenmektedir (Yavuzçehre, Pınar S., 2011).

6. İSTANBUL'DA KENTSEL DÖNÜŞÜM

6.1. İstanbul Kalkınma Ajansı, 2014 - 2023 İstanbul Bölge Planı Mevcut Durum Analizinin Hazırlanması

İstanbul'un mevcut durumunu anlamaya yönelik tespit ve analizler Plan'ın strateji ve hedeflerinin altlığını oluşturmaktadır. Mevcut durum analizi kapsamında ikincil veri kaynakları ile mevcut strateji belgeleri incelenmiş, İstanbul'a dair güncel veriye ulaşılmaya çalışılmış, bu veriler analiz edilmiştir.

İstanbul Bölgesi için farklı kurum ve kişiler tarafından gerçekleştirilmiş çok sayıda araştırma ve çalışma bulunmaktadır. Ajansımız tarafından da Doğrudan Faaliyet Desteği ve Mali Destek Programları kapsamında desteklenmiş araştırmalar bulunmaktadır. Bir taraftan da 2010-2013 döneminde Ajansımız tarafından gerçekleştirilen ve yayına dönüştürülen araştırmalar mevcuttur. Mükerrer bir çabaya neden olmamak için, öncelikle bu çalışmalar incelenmiş, veri ve yöntem açısından güvenilir olan kaynaklar planda mevcut durumun tespitinde kaynak olarak kullanılmıştır.

Bunun yanı sıra uluslararası, ulusal ve yerel strateji belgeleri incelenmiş, yerel ve merkezi planlar ile taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar Mevcut Durum Analizi çalışmalarında değerlendirilmiş olup, bu belgelerin Bölge Planı stratejileri ile ilişkisinin kurulması hedeflenmiştir.

Ayrıca kurum ve kuruluşlardan güncel veri, plan ve Bölge Planı'na kaynak oluşturabilecek diğer çalışmalar talep edilmiştir. Hâlihazırda ilgili araştırma ve veri bulunmayan ya da verisine ulaşılamayan alanlarda, paydaşlarımızın bilgi ve görüşlerine başvurulmuş; uzmanlarımız tarafından mülakatlar gerçekleştirilmiştir.

İstanbul'un mevcut durumunu, küresel konumunu, fırsat ve potansiyelleri anlamak için elde edilen veriler karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmiş, başta rekabetçilik, kümelenme ve mekânsal olmak üzere analizler gerçekleştirilmiştir. Bu

bilgilerin ve analizlerin tematik başlıklar altında toplandığı kapsamlı bir Mevcut Durum Analizi hazırlanmıştır (<http://istka.istanbul/media/> ,2017).

İstanbul bölgesinde aşağıdaki planlama ilkeleri göz önünde bulundurularak planlama yapılmalıdır.

- Katılımcılık Plan'dan etkilenen tüm kesimlerin hazırlık sürecine ve Plan'ın uygulamasında kararlara katılımı esastır.
- Yaşam odaklılık Yalnızca insanı değil, İstanbul'un tüm fauna ve florasının devamını gözeten, doğayla denge içerisinde yaşamayı hedefleyen, stratejilerinde kaynakları tüketmeden geliştirerek kullanan niteliktedir.
- Yerellik İstanbul'un özgün değerlerini, yerel özelliklerini hedeflerinde dikkate almakta, geliştirmekte, bu değer ve özelliklere saygı göstermekte, değerlerin geçmişten geleceğe kesintisizliğini hedeflemektedir.
- Etkinlik Kullanılan kaynaklar ile planlanan sonuçlar arasında dengeyi gözetmektedir. Çeşitlilik Bireylerin yaşamını zenginleştirmekte ve her alanda seçenekler sunmaktadır.
- Eşitlik ve Denge Fırsatlardan tüm toplumun faydalanabilmesini hedeflemektedir. Enerji Bireyler, dostluklar, aileler, mahalleler, toplum ve kentin bütünü için etkileşim sunan ilişkileri, ağları ve mekânları güçlendirmekte, İstanbul'un dinamizmiyle ilişkiyi kurmaktadır. Bütüncüllük İstanbul'u çevresi ile birlikte bütüncül olarak değerlendirmekte, yalnızca ulusal değil, uluslararası çevresel, ekonomik, sosyal ve kültürel sistemin bir parçası olarak dikkate almaktadır.
- Bilimsellik Alınan kararlarda ve üretimde disiplinler arası, bilgi temelli yaklaşımı temel almaktadır (<http://istka.istanbul/media/> , 2017).

6.2. İstanbul'daki Büyük Kentsel Dönüşüm Projelerinden Bazıları

3.Boğaz Köprüsü

Şekil 6.1: 3. Boğaz Köprüsü (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.1: 3. Boğaz Köprüsü Proje Bilgileri

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	3. Boğaz Köprüsü
İlgili Kurumlar	Karayolları Genel Müdürlüğü T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
Proje Alan Büyüklüğü	59 m. genişlik, 2164 m. uzunluk, 322 m. yükseklik
Proje Türü	Ulaşım
Tanımlanabilen Bütçe	4,5 milyar TL. (Kuzey Marmara Otoyolu ile birlikte)
Müellif	Michel Virlogeux T-Engineering
İnşaat Şirketi	İSDEM Yapı (Taşeron) ESA İnşaat (Taşeron) Saryapı (Taşeron) Astaldi Group İçtaş İnşaat
Proje Modeli	Yap - işlet - devret

Güncel Durum	Kuzey Marmara Otoyolu'nun Beykoz - Riva/İshaklı Geçişi'yle ilgili bilirkişi raporu çıktı. Raporda planın planlama ilkeleri, şehircilik esasları ve kamu yararına uygun olmadığı belirtildi.
Konum	Garipçe - Poyrazköy
İlgili Raporlar/Tezler/Makaleler	3. Köprü Projesi Değerlendirme Raporu - TMMOB Şehir Plancıları Odası (Eylül 2010) İstanbul'un Geleceğini Etkileyecek Üç Proje: 3. Köprü, 3. Havalimanı, Kanal İstanbul - Tema Vakfı Uzman Görüşleri Raporu (Mart 2014)

3. Havalimanı

Şekil 6.2: 3. Havalimanı (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.2: 3. Havalimanı Proje Bilgileri (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	3. Havalimanı
İlgili Kurumlar	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı TOKİ Cengiz - Kolin - Limak - MAPA - Kalyon Ortak Girişim Grubu Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müd.
Proje Alan Büyüklüğü	76.500.000 m ²
Proje Türü	Ulaşım
Tanımlanabilen Bütçe	10 milyar 247 milyon euro (maliyet), 22 milyar 152 milyon euro (ihale bedeli)

Müellif	Kiklop Design Grimshaw Architects Nordic Office of Architecture Arup Associates Haptic Architects Perkins+Will (Master Plan)
İnşaat Şirketi	Cengiz - Kolin - Limak - MAPA - Kalyon Ortak Girişim Grubu
Proje Modeli	Yap - işlet - devret
Güncel Durum	3. Havalimanı işletmesi İGA tarafından Ağaçlı köyünde yapılması planlanan taş ocağı için ÇED süreci tekrar başladı.
Konum	Arnavutköy
İlgili Raporlar/Tezler/Makaleler	3. Havalimanı Teknik Raporu - İstanbul İl Koordinasyonu Kurulu (Aralık 2014) İstanbul'un Geleceğini Etkileyecek Üç Proje: 3. Köprü, 3. Havalimanı, Kanal İstanbul - Tema Vakfı Uzman Görüşleri Raporu (Mart 2014) İstanbul Bölgesi 3. Havalimanı Nihai Çed Raporu - T.C. UDHB, AYGM (Nisan 2013)

3 Katlı Boğaz Geçiş Tüneli

Şekil 6.3: 3 Katlı Boğaz Geçiş Tüneli (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.3: 3 Katlı Boğaz Geçiş Tüneli Bilgileri

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	3 Katlı Boğaz Geçiş Tüneli
İlgili Kurumlar	Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi
Proje Alan Büyüklüğü	31 km
Proje Türü	Ulaşım
Tanımlanabilen Bütçe	28 milyon 835 bin TL (İhale bedeli)
İnşaat Şirketi	Yüksel Proje Uluslararası A.Ş.
Proje Modeli	Yap - işlet - devret
Güncel Durum	Projenin zemin etüdü için Panama bayraklı araştırma gemisi Fugro Scout, bir ay boyunca Boğaz'da inceleme yapacak.
Konum	Küçüksu - Gayrettepe
İlgili Raporlar/Tezler/Makaleler	3 Katlı Büyük İstanbul Tüneli ÇED Raporu - T.C. UDHB, AYGM (Mayıs 2015)

Anadolu Adalet Sarayı

Şekil 6.4: Anadolu Adalet Sarayı

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.4: Anadolu Adalet Sarayı Bilgileri

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Anadolu Adalet Sarayı
İlgili Kurumlar	Adalet Bakanlığı
Proje Alan Büyüklüğü	123.625 m ²
Proje Türü	Yönetim
Müellif	B. Haldun Erdoğan
İnşaat Şirketi	Şira Elektrik İnşaat ve Şahinmek Yapı ve Tesisat
Güncel Durum	Anadolu Adalet Sarayı Şubat 2013'te hizmete açıldı.
Konum	Kartal

Ataköy Yat Limanı

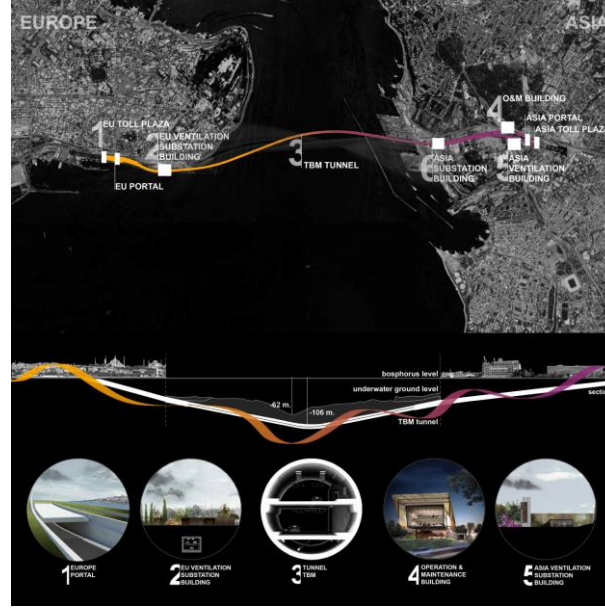

Şekil 6.5: Ataköy Yat Limanı(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.5: Ataköy Yat Limanı Bilgileri(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Ataköy Yat Limanı
İlgili Kurumlar	Maliye Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Bakırköy Belediyesi Ulaştırma Haberleşme ve Denizcilik Bakanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi
Proje Alan Büyüklüğü	140 000 m ²
Proje Türü	Ticaret, Ulaşım, Turizm
Tanımlanabilen Bütçe	1,5 milyar dolar
Müellif	Tabanlıoğlu Mimarlık
İnşaat Şirketi	DATİ Holding DGN Denizcilik Taah. İnş. Maden San. ve Tic. A.Ş
Proje Modeli	Yap - işlet - devret
Güncel Durum	Bakırköy Belediyesi'nin inşaatı mühürlemesinin ardından Çevre ve Şehircilik Bakanlığı inşaata tekrar ruhsat düzenledi.
Konum	Ataköy

Avrasya Tüneli

Şekil 6.6: Avrasya Tüneli(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.6: Avrasya Tüneli Bilgileri(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Avrasya Tüneli
İlgili Kurumlar	T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
Proje Alan Büyüklüğü	14,6 km.
Proje Türü	Ulaşım
Tanımlanabilen Bütçe	1 milyar 280 milyon dolar
Müellif	GMW Mimarlık
İnşaat Şirketi	SK E&C Yapı Merkezi İnşaat ve Sanayi A. Ş. Arup (Danışmanlık Hizmeti)
Proje Modeli	Yap - işlet - devret
Güncel Durum	Avrasya Tüneli açıldı.
Konum	Kazlıçeşme - Göztepe
İlgili Raporlar/Tezler/Makaleler	Avrasya Tüneli Projesi Değerlendirme Raporu - TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi (Mayıs 2011) Avrasya Tüneli Projesi Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Raporu - Avrasya Tüneli İşletme İnşaat ve Yatırım A.Ş. (Eylül 2011)

Bakırköy Adalet Sarayı

Şekil 6.7: Bakırköy Adalet Sarayı (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.7: Bakırköy Adalet Sarayı Bilgileri

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Bakırköy Adalet Sarayı
İlgili Kurumlar	Adalet Bakanlığı Bakırköy Belediyesi
Proje Alan Büyüklüğü	79.303 m ²
Proje Türü	Yönetim
Tanımlanabilen B�t��e	45 milyon YTL
Müellif	Prof. Dr. U�ur Erkman
İnşaat �irketi	Kalyon Grup
Proje Modeli	Kamu İhalesi
Güncel Durum	Adalet sarayı hizmete açıldı.
Konum	Osmaniye (Bakırköy)

Beşiktaş Vodafone Arena

Şekil 6.8: Beşiktaş Vodafone Arena

(<https://megaprojeleristanbul.com>, Erişim Tarihi: 08/01/2018)

Tablo 6.8: Beşiktaş Vodafone Arena Bilgileri

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Beşiktaş Vodafone Arena
İlgili Kurumlar	BJK İnşaat ve Ticaret A.Ş.
Proje Alan Büyüklüğü	11.038,40 m ²
Proje Türü	Spor
Tanımlanabilen Bütçe	95 milyon dolar
Müellif	ON Tasarım (Peyzaj Mimarlığı) SPIGA (Peyzaj Mimarlığı) DB Mimarlık
İnşaat Şirketi	İz Mühendislik
Proje Modeli	-
Güncel Durum	Stadın açılışı yapıldı.
Konum	Beşiktaş

Çamlıca Camisi

Şekil 6.9: Çamlıca Camisi (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.9: Çamlıca Camisi Bilgileri (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Çamlıca Camisi
İlgili Kurumlar	İstanbul Cami ve Eğitim-Kültür Hizmet Birimleri Yapıtırma ve Yaşatma Derneği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Proje Alan Büyüklüğü	57.511 m ²
Proje Türü	Dini tesis
Tanımlanabilen Bütçe	111 milyon 500 bin TL.
Müellif	Hayriye Gül Totu Bahar Mızrak
İnşaat Şirketi	Güryapı Taahhüt
Güncel Durum	İnşaat devam ediyor. Proje için yapılan ulaşım projesi kapsamında acele kamulaştırma kararı verildi.
Konum	Üsküdar

Çubuklu - Kanlıca Sahil Yolu

Şekil 6.10: Çubuklu - Kanlıca Sahil Yolu (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.10: Çubuklu - Kanlıca Sahil Yolu Bilgileri
(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Çubuklu - Kanlıca Sahil Yolu
İlgili Kurumlar	İBB Beykoz Belediyesi İBB Fen İşleri Daire Başkanlığı Altyapı Hizmetleri Müdürlüğü
Proje Alan Büyüklüğü	3 km. uzunluk, 10 m. genişlik
Proje Türü	Ulaşım
Müellif	İBB Etüt ve Projeler Daire Başkanlığı Altyapı Projeler Müdürlüğü
Güncel Durum	İnşaat devam ediyor.
Konum	Beykoz

Yassıada Projesi (Demokrasi ve Özgürlükler Adası)

Şekil 6.11: Yassıada Projesi (Demokrasi ve Özgürlükler Adası)

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.11: Yassıada Projesi (Demokrasi ve Özgürlükler Adası) Bilgileri

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Yassıada Projesi (Demokrasi ve Özgürlükler Adası)
İlgili Kurumlar	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı
Proje Alan Büyüklüğü	103.700 m ²
Proje Türü	Turizm
Müellif	Arme Concept
İnşaat Şirketi	MESA Gümrük ve Turizm İşletmeleri A.Ş.
Proje Modeli	Yap - işlet - devret
Güncel Durum	Bakanlık, Atatürk'ün yattı Savarona'nın adaya demirleyebilmesi için yapılacak olan dolgu alanı planını askıya çıkardı.
Konum	Adalar

Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi

Şekil 6.12: Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.12: Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi Bilgileri

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi
İlgili Kurumlar	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Proje Alan Büyüklüğü	1.310.000 m ²
Proje Türü	Kentsel dönüşüm
Müellif	DB Mimarlık (Keleşoğlu - EBA İnşaat) Ömerler Mimarlık (Vartaş - Renovia İstanbul) Eren Talu (Başaran Gayrimenkul - Mina Tower) Ergün Mimarlık (Güral İnşaat - Güral Göztepe Konutları) AE Mimarlık (Anka Group - Evim Kadıköy)
	Çamoğlu Mimarlık Tabanlıoğlu Mimarlık (Nuhoğlu İnşaat - Yenitepe Kadıköy) Kraft Mimarlık (EBA İnşaat) Deniz Çağlar Duman (Baysaş İnşaat - İstanbul 216) Öncüoğlu + ACP Architecture

	Çamoğlu Mimarlık Efekta Mimarlık (Businist) Çamoğlu Mimarlık Eren Yorulmazer (Teknik Yapı - Concord İstanbul)
İnşaat Şirketi	Devişoğlu İnşaat Sunja Yapı Mutlu Turizm Haldız İnşaat Baysaş İnşaat (İstanbul 216) Babacan Yapı Haytek İnşaat Güral İnşaat (Güral Göztepe Konutları) Sefa İnşaat (Evinpark) Maritaş Sevgili Yapı Usta İnşaat İslamoğlu İnşaat Erkan İnşaat Emay İnşaat (Kentplus) Selimoğlu İnşaat (Brooklyn Park) Pana Yapı (Brooklyn Park) Başaran Grup (Mina Towers) EBA İnşaat Rochel Yapı SRP Yapı Koyuncu İnşaat (Evinpark) Selimoğlu İnşaat, Vartaş, Rochel Yapı (Businist) Vartaş İnşaat (Renovia İstanbul) Anka Yapı (Evim Kadıköy) CC Yapı Ekşioğlu Holding Keleşoğlu İnşaat Nuhoğlu İnşaat (Yenitepe Kadıköy) E7 Group (Wave Residence) Teknik Yapı (Concord İstanbul) Birleşim Yazıcı Group May Yapı Taş Yapı
Güncel Durum	Projeyle ilgili tartışmalar sürüyor. Henüz hiçbir inşaatın bitmediği projede hak sahipleri binalarının yıkılıp yeniden yapılmamasını protesto etti.
Konum	Fikirtepe

İkitelli Şehir Hastanesi

Resim 6.13: İkitelli Şehir Hastanesi

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.13: İkitelli Şehir Hastanesi Bilgileri

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	İkitelli Şehir Hastanesi
İlgili Kurumlar	T.C. Sağlık Bakanlığı ELC Group Müşavirlik ve Mühendislik A.Ş. (ÇSED raporunun hazırlanmasında görevlendirilen firma)
Proje Alan Büyüklüğü	789.031 m ²
Proje Türü	Sağlık
Tanımlanabilen Bütçe	1 milyar 232 milyon 816 bin 682 dolar (yatırım bedeli)
Müellif	NKY Architects and Engineers ITEC

İnşaat Şirketi	SÜRAT (Sürat Bilişim Teknolojileri Sanayi Ticaret A.Ş.) Allen Shariff Corporation, Meinhardt Group Pte. Ltd., May Eczanesi, Forcimsa Empresa Constructora, S.A., Consortio Intenational Engineering Consultants and Şahin Tıp Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti ortaklığı) Sağlık Kentleri İnşaat Ticaret ve Hizmet Yönetimleri A.Ş. (PBK Architects Inc., Ascension Group Architects L.P., IHIC (İstanbul İkitelli Uluslararası Sağlık Hizmetleri Yatırım ve İşletme A.Ş) IHIC içinde bulunan şirketler: Emsaş İnşaat, Turizm, Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Proje Modeli	Yap-İşlet-Devret, Kamu-Özel ortaklığı
Güncel Durum	İhaleyi kazanan firmaların oluşturduğu IHIC isimli şirketin bütün hisseleri Rönesans Holding tarafından satın alındı.
Konum	İkitelli, Başakşehir

Kuzey Marmara Otoyolu

Resim 6.14: Kuzey Marmara Otoyolu (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.14: Kuzey Marmara Otoyolu Bilgileri

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Kuzey Marmara Otoyolu
İlgili Kurumlar	Karayolları Genel Müdürlüğü
Proje Alan Büyüklüğü	421 km.
Proje Türü	Ulaşım
Tanımlanabilen Bütçe	7 milyar
Müellif	Bige İnşaat (imar planı)
İnşaat Şirketi	ESA İnşaat (Taşeron) İSDEM Yapı (Taşeron) Saryapı (Taşeron) Astaldi Group İçtaş İnşaat
Proje Modeli	Yap - işlet - devret
Güncel Durum	Kuzey Marmara Otoyolu'nun Beykoz - Riva/İshaklı Geçişi'yle ilgili bilirkişi raporu çıktı. Raporda planın planlama ilkeleri, şehircilik esasları ve kamu yararına uygun olmadığını belirtti.
Konum	Odayeri - Paşaköy
İlgili Raporlar/Tezler/Makaleler	İstanbul'un Geleceğini Etkileyecek Üç Proje: 3. Köprü, 3. Havalimanı, Kanal İstanbul - Tema Vakfı Uzman Görüşleri Raporu (Mart 2014) 3. Köprü Projesi Değerlendirme Raporu - TMMOB Şehir Plancıları Odası (Eylül 2010)

Marmaray

Şekil 6.15: Marmaray (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.15: Marmaray Bilgileri (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Marmaray
İlgili Kurumlar	TCDD Alstom-Marubeni-Doğuş (AMD) Grubu T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
Proje Alan Büyüklüğü	76,3 km.
Proje Türü	Ulaşım
Tanımlanabilen Bütçe	8 milyar TL. (yaklaşık rakam)
İnşaat Şirketi	Arup (Danışmanlık Hizmeti) Taisei, Gama, Nurol (TGN) Ortak Girişimi
Proje Modeli	-
Güncel Durum	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Ahmet Arslan, Marmaray kapsamındaki iki banliyö hattının 2018 sonunda hizmete açılacağını söyledi.
Konum	Üsküdar-Sirkeci

Üsküdar Meydan Düzenlemesi

Şekil 6.16: Üsküdar Meydan Düzenlemesi

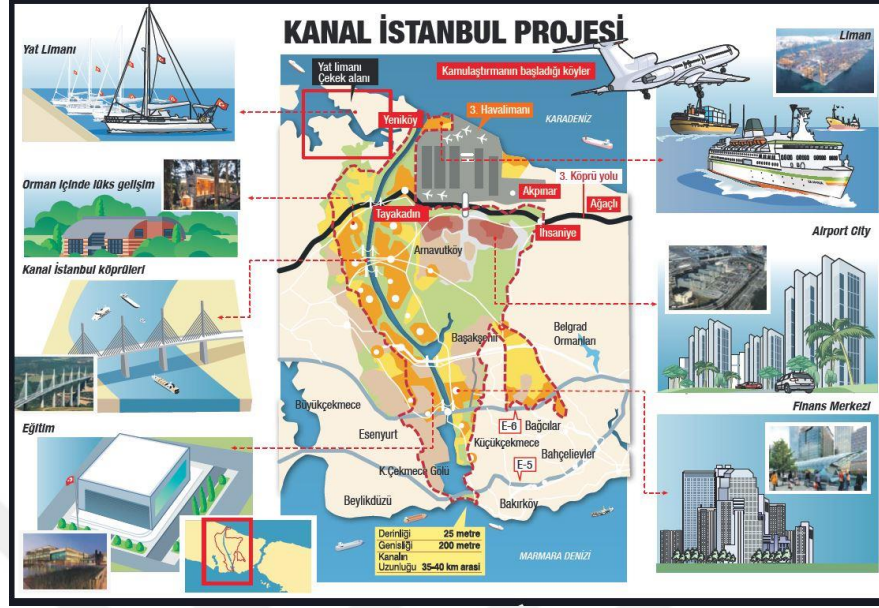
(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Tablo 6.16: Üsküdar Meydan Düzenlemesi Bilgileri

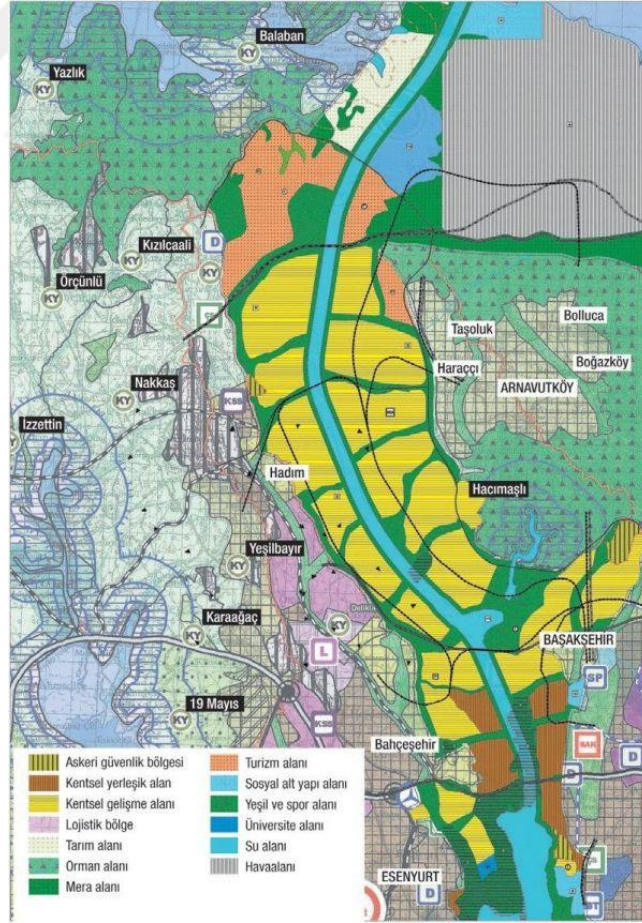
(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Üsküdar Meydan Düzenlemesi
İlgili Kurumlar	İBB Üsküdar Belediyesi
Proje Alan Büyüklüğü	195.498 m ² (yaklaşık)
Proje Türü	Meydan düzenleme
Tanımlanabilen Bütçe	50 milyon TL.
Müellif	Nokta Planlama
Güncel Durum	Meydana yapılacak dolgu alanına ilişkin plan hakkında ÇED gerekli değildir kararı verildi.
Konum	Üsküdar

Kanal İstanbul Projesi

Şekil 6.17: Kanal İstanbul Projesi (<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Şekil 6.18: Kanal İstanbul Projesi (<http://www.ensonhaber.com>, 2018)

Tablo 6.17: Kanal İstanbul Projesi Bilgileri

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Kanal İstanbul Projesi
İlgili Kurumlar	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Emlak Konut GYO Toplu Konut İdaresi Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
Proje Alan Büyüklüğü	244.750.000 m ² (yaklaşık)
Proje Türü	Ticaret Rezidans Kültür Rekreasyon Eğitim
Güncel Durum	Kanal İstanbul'un güzzerhahındaki 38 bin 500 hektarlık alanla ilgili plan yapma yetkisi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan İBB'ye devredildi.
Konum	Arnavutköy, Avcılar, Bağcılar, Bakırköy, Başakşehir, Esenler, Eyüp, Küçükçekmece

Çamlıca Tepesi Tv-Radyo Kulesi

Şekil 6.19: Çamlıca Tepesi Tv-Radyo Kulesi (<http://www.aygm.gov.tr>, 2018)

Tablo 6.18: Çamlıca Tepesi Tv-Radyo Kulesi Bilgileri
(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

Proje Adı	Çamlıca Tepesi Tv-Radyo Kulesi
İlgili Kurumlar	Kule Verici Tesisleri A.Ş (PTT ve EPT ortaklığıyla)
Proje Alan Büyüklüğü	365.5 metre uzunluğunda
Proje Türü	Meydan düzenleme
Tanımlanabilen Bütçe	169.800.000 TL (İhale bedeli)
İnşaat Şirketi	Sarıdağlar İnşaat
Güncel Durum	Proje inşaatı başladı.
Konum	Üsküdar

7. ÜSKÜDAR MEYDAN ÖRNEĞİ

İstanbul ilçe sınırlarını gösteren harita Şekil 7.1’de Üsküdar ilçesi seçili olarak aşağıdadır.

Şekil 7.1: İstanbul İlçe Sınırları Gösterir Harita

7.1. Meydan Kavramı ve Tasarımı

Meydan kavramı “Kamusal iletişim alanları olmaları, açık alanları farklılaştırmaları, estetik kaliteyi yükseltmeleri ve sağlıklı çevrelerin oluşmasına yardımcı olmaları ile şehre fiziksel anlamda katkı yaparlar. Ekonomik ve sosyal yönleri ile iletişimi ve toplumsal bütünleşmeyi sağlarken, aitlik duygusunun gelişmesine yardımcı olur, ekonomik gelişimine destek sağlarlar” olarak açıklanabilir (Akkar, Müge Z., 2003).

Meydanların çağdaş kente ve kullanıcılarına yeniden kazandırılması için, kenti yönetenlerin ve tasarımcıların izlemesi gereken stratejilerin şu öğeleri içermesi gerekmektedir:

- Meydan, kimlik ve yer duygusunun kavranabilmesi için, fiziksel olarak iyi tanımlanmış olmalıdır.
- Meydan, geçmişle bağlantılar kurmanın kentsel sürdürülebilirliğe katkısı dikkate alınarak, tarihî, toplumsal, kültürel ve estetik karakterle desteklenmelidir.
- Büyük ölçekli bir kentsel tasarım çalışmasında, meydanın gücü kendisine bağlantılı sosyal mekânların sürekliliği ile desteklenmelidir.
- Meydan kapsamında işlevsel çeşitlilik desteklenmeli, mekânın haftanın tüm günlerinde ve gece-gündüz canlı kalması sağlanmalıdır; bu çerçevede, tüm yaş grupları ve farklılaşan ilgi gruplarına yönelik kullanım olanağı sağlanmalıdır.
- Binalar kamusal mekânla dostça bir ilişkide olmalı ve önyüzlerindeki kamusal işlevler aracılığıyla dış mekândaki yaşama katkıda bulunmalıdır.
- Görsel hoşnutluk, düzen ve zıtlıklar oluşturmali, meydan içindeki sanat öğeleri mekânın bir parçası olarak en başından tasarlanmalıdır. Bu kapsamda, kamusal sanat ürünlerinin “yer ruhu”nun ve aidiyet duygusunun oluşmasına nasıl katkıda bulunacağı konusu sanatçı ile işbirliği içinde irdelenmelidir.

Kentlerin ana meydanlarının önerilen ilkeler doğrultusunda tasarlanması ya da iyileştirilmesi kentsel tasarımın toplumsal bütünleşmeye katkısı olacaktır. Gelişmiş ülkelerin kentleriyle ilgili olarak son yıllarda öne çıkarılan “markalaşma” ya da “pazarlama” stratejileri söz konusu olduğunda da kent mekânları, özellikle meydanlar, kentsel yaşamda yeniden etkin bir rol oynayabileceklerdir (<http://www.mimarlikdergisi.com>, 2018).

7.2. Üsküdar'da Meydan Çalışmaları

Üsküdar ilçesi, kent kimliği geçmişe dayanan, boğaza nazır ve tarihi zenginliklerinin bulunduğu İstanbul'un önemli bir yerleşkesidir. Ayrıca, tarihi-kültürel açıdan geçmişe dayanan ve kıyısında İstanbul Boğazı bulunan ülkemiz açısından önemli bir şehir ruhu taşımaktadır. Buna binaen yapılacak olan çalışmalar ve projeler tarihi bir kent estetiğine uygun olmalıdır.

Üsküdar meydanı yukarıda bahsedildiği üzere tarihi yapıların bulunduğu, kıyısı bulunan ve son yıllarda kamunun yapmış olduğu özellikle Avrupa-Anadolu yakasını birleştiren Marmaray, Üsküdar-Çekmeköy metro hattı ile birlikte vapur iskeleleri, otobüs, dolmuş hatlarının da bulunduğu ulaşım merkezi haline gelmiştir. Bundan dolayı Üsküdar meydanı, kıyının kazıklı teras sistemiyle büyütülmesi, bazı kamu binalarının ve iş merkezlerinin yıkılmasıyla birlikte geniş bir alan elde edilerek insan ve taşıt yoğunluğuna cevap vermesi düşünülmektedir.

Şekil 7.2: Üsküdar Meydan Proje Çalışma Sınırı

Şekil 7.3: Üsküdar Meydan Proje Çalışma Sınırı

(<https://megaprojeleristanbul.com>, 2018)

7.2.1. Üsküdar Meydan Çalışmaları Neden İhtiyaç Duyulmaktadır?

Üsküdar kara ve deniz ulaşımının yanında raylı sistem alt yapısının da gelişmesi ve bölgenin ulaşım açısından içerisinde odak noktası niteliği kazanması, Üsküdar Merkez Bölgesinin kamusal nitelikte ve kamu yararına dönük olarak halka açılması ve bahse konu bölgenin kullanılarak korunması ilkesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi işleminin bir bütün olarak ele alınmasını gerekli kılmıştır. Üsküdar’da büyük ölçekte yapılan Marmaray ve metro gibi ulaşım projelerinden yapılmasıyla birlikte insan sirkülasyonundan artacağından dolayı meydan ihtiyacını oluşturmuştur.

Metropoliten ulaşım ağının kara ve deniz boğaz geçiş güzergâhları etkisinde kalan Üsküdar ilçesi, yakın zamanda hizmete giren ve girecek olan raylı sistem projeleri ile İstanbul İli içerisinde ulaşım açısından odak noktalardan biri haline gelmiştir. Eminönü, Karaköy ve Beşiktaş İskelelerinden sonra Marmaray Tüp geçişinin açılması, Üsküdar - Ümraniye – Çekmeköy metro hattı ile Üsküdar Meydan Anadolu-Avrupa Yakası geçişlerinin önemli aktarma noktası olmuştur.

Mevcut durumda, Marmaray İstasyonu ve Metro yaya girişleri, araç yollarının yetersiz ve düzensizliği sebebiyle açık alan kullanımları küçük parçalar halinde kalmış olup meydanın bütüncül olmaması, meydanın çevresinde bulunan tarihi yapıların (Yeni Valide Sultan Cami, Cedit Valide İmaret, Sultan III. Ahmet Üsküdar Meydan Çeşmesi, Mihrimah Sultan Cami) birbirinden kopması sonucunda bütünlüğünün oluşmaması, yayaların araç yolu ve meydanın parçacıl olması nedeniyle sahile fiziksel erişiminin kopuk olması, aidiyet duygusunun hissedildiği ve geçmiş zamandan gelen “meydan” kimliğinin kalmaması nedenleriyle bu şartlar göz önünde bulundurulacak şekilde kapsayıcı bir meydana ihtiyaç duyulmaktadır.

7.2.2. Üsküdar Meydan Projesinin Amacı

Tarihi dokunun korunması, tarihi yapıların ön plana çıktığı, hizmet verdiği nüfusun ihtiyaçlarını karşılayacak fonksiyonlara sahip, büyük bölümü yayalaştırılmış ve otopark alanları, iskeleler ve toplu taşıma güzergahları ile yaya erişiminin kesintisiz olarak sağlanması, meydanın yapılmasıyla açık alanda gösteri ve organizasyonlar yapılması, olası doğal afetlerde toplanma alanı oluşması ve bu durumlarda kullanılabilmesi, İstanbul’da kent dokusu içerisinde bir alan ortaya çıkartılabilecek ve geçmişten gelen “Üsküdar Meydanı” kavramı oluşarak kentin simgesel bir meydanı olması hedeflenmektedir. Ayrıca Üsküdar Meydana bağlanan cadde ve sokaklar meydanla bütünleşmesi nedeniyle bu bölgede bulunan iş ve alışveriş merkezlerinin kuvvetlenmesi amaçlanmaktadır (<http://www.ibb.gov.tr>, 2018).

Ayrıca kamusal kullanımların bir araya toplanmasıyla şehir merkezi aksının tam ortasında bulunan fonksiyonların getirdiği ilave ulaşım yükünü azaltılması, Yönetim hizmetlerine ait binaların bütünlüğünün sağlanması ve çevre ilişkilerini kuvvetlendirilmesi söz konusu yönetim birimlerinin de erişilebilir ve görünür kılınması amaçlanmıştır. Projede denizden alan kazanmak için moloz malzeme ile dolgu yapılmaması hem deprem açısından, hem denizde bulunan canlıların, hem de alandaki ekosistem yaşamasına katkı sağlayacak bir adımdır.

Üsküdar Meydanda her yönde yaya ulaşımının kesintisiz olarak sağlanmasına, çeşitli açık alan organizasyonlarının düzenlenebilmesine ve olası deprem vb. afetlerde toplanma alanı olarak kullanılabilmesine imkan verebilecek düzenlemelerin

yapılabilmesi hedeflenmiş olup, bu doğrultuda taşıt trafiği ve toplu taşıma durakları yeniden düzenlenmiş, Marmaray ve Metro yapılarının çevreye entegrasyonu sağlanmış, tarihi yapıların görsel ve fiziksel özellikleri ortaya çıkartılmış, iskeleler ile toplu taşıma güzergahlarındaki yaya ulaşimleri rahatlatılmıştır.

7.2.3. Üsküdar Meydan'ın Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi

Sürdürülebilir bir bakış açısı, tasarımların ekonomik, çevresel ve sosyal boyutları göz önünde bulundurarak yapılması gerekmektedir. Bu bakış açısı mevcut dokunun korunmasıyla birlikte, bugünkü ihtiyaçların giderilmesini ve gelecek kuşakların refahını güvence altına alarak yaşam kalitesini artırmayı sağlamaktadır. Bu nedenle planlanan projenin sosyal, ekonomik ve toplumsal faktörleri göz önünde bulundurularak yapılması gerekmektedir.

Üsküdar Meydanı'nın diğer meydanlardan farkı İstanbul'un en kolay ulaşılabilir meydanı olması, bir taraftan deniz ulaşımı, bir taraftan Marmaray ve Üsküdar-Ümraniye-Çekmeköy metrosu, bir taraftan Avrasya Tüneli ve kara yolu Üsküdar'a çıkmış olması, Üsküdar sahilden başlayan Meydan'ın özellikle kültürel, sosyal faaliyetler için fonksiyonel olması bütüncül bir yaklaşımla ele alındığında hem çevresel, hem sosyo-kültürel, hem de ekonomik faktörler açısından avantaj sağlaması nedeniyle sürdürülebilir bir meydan olacaktır.

7.2.4. Üsküdar Meydandaki Süreksizlikler

Geçmişten bugüne gelen en önemli sorun, içinde şekillendiği toplum yapısının ve mekân oluşum mantığının değişmiş olmasıdır. Kentteki çeşitli değişim süreçlerinin yol açtığı mekânsal ve işlevsel hareketler, meydanın zaman içinde anlamını kaybetmesine yol açmıştır. Bu anlam kaybı, toplumun ve kentin belleğinde bir süreksizliğe yol açmış, dönem dönem yapılan düzenleme çalışmaları, meydanın daha çok fiziksel kullanımına yönelik olmuştur. Toplumsal gereksinimlerle ve meydanın bağlamını kuran diğer işlevsel, ticari, kültürel öğelerle tam olarak örtüşemeyen bu düzenlemelerin yol açtığı süreksizlikler bugüne dek uzanmıştır. Alan ve hemen

arkasında yer alan tarihi külliyyeler, çarşı ve konut alanları ile olan bağlantı da bu doğrultuda eksik kalmış, bir bütünleşme sağlanamamıştır.

Meydan geçmişte, sosyal ve ekonomik açıdan yoğun olarak kullanılırken, bugün yoğun bir insan ve araç hareketliliği içermekte, ancak ağırlıkla bir yerden başka bir yere ulaşma amacıyla kullanılmaktadır. Kentin en yoğun yolculuk hareketine sahip alanlarından biri olarak meydan, kentsel açık alan olarak da değerlendirilmemekte, aksine ulaşım ağının düğümlendiği bir 'transfer' noktası görevi görmekte ve bu işlev dışında kent yaşamında başka bir işleve sahip değildir. Kamusal alana ait "zorunlu-zorunlu olmayan ve isteğe bağlı sosyal aktiviteler" olarak üç grupta ele alınan yaşantı biçimlerinden, burada sadece zorunlu olanı gözlenmektedir (Erdönmez, E. ve Akı, A. 2005).

Meydan, bugün bir kentsel nirengi noktası olmakla birlikte, sosyal katılım alanı değildir. Bu durum mekânın, sadece içinden geçilen ve yaşanılmayan bir 'boş alan' olarak kalmasına yol açmaktadır. Meydan, kent sakinleri için yaşanan bir yer olarak değil, içinden geçilen bir boşluk olarak kullanılmaktadır.

Meydana bağlanan trafik yollarının yarattığı gürültü ve fiziksel kirlilik, hem tarihi yapılar için hem de alanı kullanan insanlar için olumsuz etki yaratmakta, kentsel kimlik değerinde süreksizlik oluşturmaktadır.

Meydanı tanımlayan fiziksel çevreye ait örüntülerin ve sınırlayıcıların çözülmesi, mekânın deneyimlenmesinde ve algılanmasında önemli bir engel oluşturmaktadır. Buna ek olarak, yeni proje kapsamında önerilen kamusallaştırma ve yıkımların yaratacağı yeni 'boşluk'lar ve insan-bina-sokak ölçeğindeki değişimlerle oluşabilecek anlam kayıpları da, önemli bir tehlikeye işaret etmektedir (Eren, İmre Ö., 2014).

Üsküdar sahil kısmında yağmur yağdıktan sonra altyapı yetersizliği ve boğaza akan derenin kesit yetersizliğinden dolayı yoldaki su seviyesi yükselmektedir. Bu sorun meydan projesi ile birlikte altyapı ve dere ıslah çalışmalarının yapılmasıyla birlikte çözülecektir.

7.2.5. Üsküdar Meydana İlişkin Sürdürülebilir Nitelikler

Alanın sahip olduğu stratejik-coğrafi konumu, tarihi ve kültürel birikimi ve arkasındaki çarşı-konut alanları ile olan bağlantısı mekânın sosyo-kültürel sürdürülebilirliğini sağlayan en önemli potansiyellerdir.

Coğrafi konumu ve peyzajı ile kent için önemli bir nirengi noktası oluşturma özelliği devam etmekte, üstelik buna, çeşitli tartışmalarıyla birlikte, Tüp Geçit Projesi çalışmaları sırasında ortaya çıkan, dünya kültür tarihine ait kalıntılar da eklenmiştir. Antik Liman'ın kentsel yaşama katılmaması önemli bir kayıp iken, yok edilmeyip üzerlerinin örtülmüş olmasının, gelecekte değerlendirilebilme potansiyelinin sürdürülebilir nitelik taşıdığı kabul edilebilir.

Meydan ile ilişkili, bugüne dek kullanılmayan bazı tarihi ve kültürel yapıların, çalışmalar kapsamında, yeniden kent yaşamına dâhil edilmeleri, kentsel sürekliliğin ve toplumsal belleğin güçlendirilmesinde önemli potansiyellerdir.

Meydan ile ilgili çalışmalar, bilgi akışını hızlandırmış, bölge halkının ve esnafın, meydanın sahip olduğu kültürel ve fiziksel önemi kavramalarını sağlamıştır. Meydanın gerisinde, karma kullanım ve ekonomik hareketlilik oldukça yoğundur. Bu durum, toplumun farklı sosyo-kültürel ve ekonomik kesimlerinden insanların kent yaşamına katılımı bağlamında kültürel çeşitliliğe fırsat tanımaktadır. Marmaray Tüp Geçiş Projesi'nin Üsküdar- Yenikapı arasında oluşturduğu yeni bağlantı, kentteki insan hareketliliği bakımından yeni bir eksen oluşturmaktadır. Bu durumun, içinden geçilen bir “kısa yol” bağlantısı olması yanı sıra, yeni farkındalıklar oluşturmaları beklenebilir.

Mekânı sınırlayan doğal ve yapılı çevre bileşenlerinin algılanabilmesi bakımından önemli olan yaya kullanımı ve açık alan/peyzaj düzenlemeleri, kent imajına, aidiyetine ve paylaşımına da katkıda bulunacağı beklenmektedir. Bu yaklaşımların uygulanması durumunda, meydanın daha çok yaşanılır bir yer haline gelmesi beklenmektedir (Eren, İmre Ö., 2014).

7.2.6. Sürdürülebilir Tasarım Uygulama Alanları ve İlkeleri

Üsküdar meydanının sürdürülebilir olabilmesi için tasarım uygulama alanları ve ilkelerini göz önünde bulundurarak mümkündür.

- Etkin enerji gözetilerek mimari tasarım yapılması
- Alternatif enerji kaynaklarının kullanılması (güneş, rüzgâr, su)
- Gömülü enerjisi düşük malzeme kullanımı
- Dayanıklı, yeniden kullanılabilir, geri dönüştürülebilir veya geri dönüştürülmüş malzeme kullanımı
- Yapı malzemesi seçilirken yerel ve/veya doğal olması
- Tasarım yapılırken malzeme korunumun sağlanması
- Cephe sisteminde enerji tasarrufu sağlayacak cam, doğrama gibi malzemelerin seçilmesi
- Doğal aydınlatma konforunu artıran enerji tüketimini azaltan aydınlatma elemanı seçilmesi
- Isıtma, soğutma ve havalandırma gibi sistemlerde enerji etkin ekipman ve teknoloji kullanımı
- Yağmur suyu ve atık gri suyun geri dönüşümü ve yeniden kullanımı
- Düşük debili, basınçlı armatür, biyokompoze tuvalet gibi ekipmanlar ile su tüketiminin azaltılması
- Strüktürel açıdan sağlam yapıların, rehabilite edilerek yeniden işlevlendirilmesi
- Sürücüler için uygun, verimli ve güvenli kentsel tasarım uygulanması

- Yayalar için uygun, verimli ve güvenli kentsel tasarım uygulanması
- Toplu taşıma kullanıcıları için uygun, verimli ve güvenli kentsel tasarım uygulanması
- Konut, ticaret ve kurumsal alanları bir arada çözen karma kullanımlı gelişim modelinin benimsenmesi
- Arazinin bitki örtüsüne en az zarar verecek, topoğrafik yapıyı koruyacak şekilde kullanımı
- İşlev değişikliklerine uyum sağlayabilecek esnek yapı tasarımı
- Yapım sürecinde şantiye işlerinin ve kullanılan ekipmanların çevreye etkisinin azaltılması
- Yapım sürecinde atık yönetimi uygulanması
- Yapım sürecinde enerji etkin ekipman kullanımı
- Yapım sürecinde işçi sağlığının korunması
- Kirliliğin kontrol edilmesine yönelik önlemler alınması
- Yapıda ısısal-görsel ve işitsel konfor sağlanması
- Yapıda doğal havalandırma, dış dünya ile temas olanağı sağlanması
- Yapının değişik yaşlardan ve fiziksel kabiliyetlerden kullanıcıların farklı ihtiyaçlarına cevap verebilmesi
- Arazinin verimli bir şekilde kullanılması
- İş yerlerine kolay ulaşım olanağı sağlanması
- Okul, hastane, spor merkezi gibi kamu tesislerinin sağlanması

- Kamu tesislerine kolay erişim olanağı sağlanması
- Park, bahçe, oturma alanı, çocuk parkı, bisiklet binme alanı gibi açık alanların sağlanması
- Açık alanlara kolay erişim olanaklarının sağlanması
- Açık alanların görünüm, yerleşim, büyüklük, şekil gibi açılardan tasarımı
- Yeterli güvenlik önlemi sağlanması
- İletişime yönelik sosyal ağların oluşturulması ve toplum duygusu yaratılması
- Yapı görünüşü, yoğunluğu, yüksekliği, hacmi gibi özellikler açısından uygun yapı formlarının oluşturulması
- Engelliler, yaşlılar ve çocukların temel ihtiyaçlarına yönelik fiziki olanakların sağlanması
- Mağaza, banka gibi yerel ticari faaliyet alanlarının kurulması
- Ticari aktivitelerin çeşitliliğinin sağlanması
- Kamu tesislerinin çeşitliliğinin sağlanması
- Atıkların toplanmasını, imhasını ve geri dönüşümünü içeren atık yönetimi
- Tarihi yapıların korunması
- Yerel özelliklerin korunması
- Yerel iş olanaklarının sağlanması
- Farklı gelir gruplarından insanlara yerleşme olanağı sağlanması
- İş alanlarına yakınlık sağlanması

- Mahalle ile uyumluluk
- Bina ve cadde yerleşimlerini uygun düzenlenmesi
- Yüksek yoğunluklu kent düzenlemesi

(ISBS, 2015)

7.2.7. Üsküdar Meydanının Sürdürülebilirlik Açısından İncelenmesi

Üsküdar Meydanının sürdürülebilirliğin faktörlerinden sosyal açıdan incelenmesi aşağıda sıralanmıştır.

- Geniş, ferah ve kolay ulaşılabilir olmalı
- Engelliler için erişilebilir olmalı (engelli rampaları, işaretli yollar vs.)
- Park sorununa çözüm getirmeli
- Dinlenme alanları, banklar vs. olmalı
- Engelli araçları şarj istasyonları
- Mobil cihazlar için şarj yerleri
- Kullanıcı yoğunluğunun önceden doğru tespit edilerek tasarımların yapılması
- Güvenlik personeli ve güvenlik kameralarıyla emniyetin sağlanması
- İnsan sirkülasyonunun fazla olmasından ötürü acil sağlık müdahale merkezinin oluşturulması
- Kent bilgi merkezlerinin yaygınlaştırılarak kent, ulaşım, güzergahlar hakkındaki bilgi akışının sağlanması
- Ulaşım araçlarının birbiri ile entegre ve kolay ulaşılabilir olması
- Meydanların kentin tanımlı en işlevsel alanlar olması nedeniyle insanların buluşma, organizasyon ve diğer ihtiyaçların karşılanacağı şeklinde tasarımının yapılması

Üsküdar Meydanının sürdürülebilirliğin faktörlerinden çevresel açıdan incelenmesi aşağıda sıralanmıştır.

- Güneş aydınlatma panelleri
- Yeşil alan (ağaçlandırma ve peyzaj) düzenlemeleri
- Geri dönüştürülebilir malzeme kullanımının sağlanması
- Hava kirlilik değerleri düzenli ölçülerek kullanıcılar için temiz hava sahası sağlanmalı
- Altyapı ve üstyapı çalışmalarının her türlü doğal afet ve etkileri göz önüne alınarak tasarlanması
- Tarihi doku korunarak ve ön plana çıkarılarak meydan kültürünün korunması
- Bisiklet kullanımının teşvik edilmesi ile hava kirliliği ve iklim değişikliğine neden olan kirlenmelerin azaltılmış olmasının sağlanması
- Gürültü kirliliğinin önlenecek şekilde tasarım yapılması
- Meydanların çağdaş ve estetik kültür dikkate alınarak tasarımının yapılması
- Mevcut yaşayan ekolojinin korunması kapsamında hayvan, bitki, ağaç vb. faktörler dikkate alınarak tasarımın mevcudu koruyarak yapılması
- İnsan sirkülasyonu ve çevre göz önünde bulundurularak evcil ve diğer hayvanların ihtiyaçlarının karşılanacağı alanların bulunması
- Zararlı ve tehlikeli maddelerden sakınılması
- Atıkların azaltılmasının sağlanması
- Kaynakların etkin kullanılması
- Enerji verimliliğinin sağlanması
- Aydınlatma direklerinde güneş ve rüzgar enerjisi sağlayan paneller kullanılması
- Rüzgar türbin sistemi için fizibilitesi yapılarak uygulanabilirliğinin araştırılması
- Alternatif su kaynaklarının (yağmur suyu, yoğunlaşma suyu, gri suyu sistemleri) değerlendirilmesi

- Ters ozmos deniz suyu arıtma sistemi kullanılabilirliğinin fizibilitesi çıkartılarak buna uygun sistem kurulması

Üsküdar Meydanının sürdürülebilirliğin faktörlerinden ekonomik açıdan incelenmesi aşağıda sıralanmıştır.

- Peyzaj alanlarının damla sulama olarak yapılması
- Ulaşım deniz, kara ve raylı sistemler olarak bir arada bulunması ve planlı bir şekilde olması enerji tüketiminin azalmasını sağlayacak olması
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması
- Alternatif su kaynaklarının kullanılması
- Atıkların gübre amaçlı düşünülerek bir kısmının peyzaj malzemesi olarak kullanılması
- Ulaşımda araç kullanımını azaltmak için meydan ve çevresine araç geçişinin engellenmesi
- Sürdürülebilir bir ulaşımın olabilmesi için üstü kapalı bisiklet yollarının yapılarak bisiklet kullanımının teşvik edilmesi
- Atık suların arıtma tesislerinde işlem görerek sulamada kullanılması

7.2.7. Üsküdar Meydana Ait Görseller

Üsküdar meydanının devam eden inşaatına ait görseller Şekil 7.3 ve Şekil 7.4’te, yapılması planlanan meydan projesinin görselleri Şekil 7.5, Şekil 7.6, Şekil 7.7 ve Şekil 7.8’de bulunmaktadır.

Şekil 7.4: Üsküdar Meydan İnşaatı

Şekil 7.5: Üsküdar Meydan İnşaatı

Şekil 7.6: Üsküdar Meydan Projesi (<https://ibbqr.ibb.gov.tr> , 2018)

Şekil 7.7: Üsküdar Meydan Projesi (<https://ibbqr.ibb.gov.tr> , 2018)

Şekil 7.8: Üsküdar Meydan Projesi (<https://ibbqr.ibb.gov.tr> , 2018)

Şekil 7.9: Üsküdar Meydan Projesi (<https://ibbqr.ibb.gov.tr> , 2018)

7.2.9. Üsküdar Mimar Sinan Meydanı

Üsküdar Belediyesi eski hizmet binası yapı ömrünü tamamlaması, Üsküdar'ın deniz, kara ve son projelerle raylı sistem ulaşımında kapasiteyi artırmış olup insan sirkülasyonunun giderilmesi, kültürel dokunun korunması, tarihi çarşılarının birbirinden kopukluk oluşturması yeni ihtiyaçlar doğurmuştur. Bu sebeple Üsküdar Belediyesi eski hizmet binası yıkılmış olup bulunduğu alan meydan olarak yapılması planlanmaktadır. Bunun yanı sıra katlı otoparkta yıkılmış olup planlanan meydanın bir bütünlük içerisinde hareket etmesi amacını taşımaktadır. Mimar Sinan meydanı olarak tanımlanan alan, tarihi yapılar, otoparkı, çarşıları ve sosyal çevresiyle birlikte ulaşım merkezi olan Üsküdar, yeni bir meydan ile farklı bir dokuya bürünecektir.

Üsküdar Mimar Sinan Meydanı yapılmasının amacı; Üsküdar Meydan projesinin uygulanabilirliğini sağlanmasını, aynı zamanda Mimar Sinan Meydanı ve Üsküdar Meydana doğru yaya aksı oluşturularak iki meydan arasında bütünleşmenin sağlanmasını hedeflemektedir. Ayrıca yapılan meydan düzenlemeleri ile taşıt trafiği düzenli hale gelerek yaya sirkülasyonunun rahatlatılması amaçlanmaktadır.

7.2.10. Üsküdar Mimar Sinan Meydanına Ait Görseller

Üsküdar Mimar Sinan Meydanının olarak adlandırılan alanda Üsküdar Belediye Binası Şekil 7.10'da ve Üsküdar katlı otoparkı Şekil 7.11'de yıkılmadan önceki durumları gözükmemektedir.

Şekil 7.10: Üsküdar Belediyesi Eski Binası (<https://www.uskudar.bel.tr>, 2017)

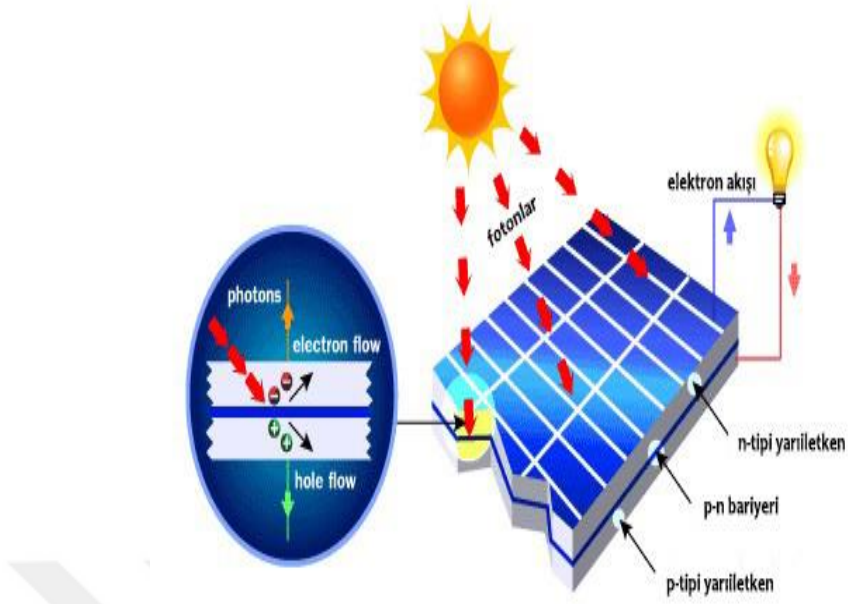
Şekil 7.11: Üsküdar Katlı Otopark (<https://cbs.uskudar.bel.tr>, 2018)

8. GÜNEŞ ENERJİSİ

Güneş enerjisi alternatif enerji kaynaklarından. Bundan dolayı sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için alternatif enerji kaynağı olan güneş enerjisinden paneller yardımıyla enerji elde etmek hedeflenmektedir. Enerjinin Dünya genelinde son derece önem kazandığı bir dönemde enerji elde etmek zordur. Bundan dolayı enerji tasarrufu sağlamak ve sürdürülebilir bir kentsel dönüşüm için güneş enerjisinden yararlanmak avantaj sağladığından tercih edilmiştir.

8.1. Güneş Enerjisi Sistemi

Yenilenebilir enerji sistemlerinden kurulumu, bakımı ve işletmesi en kolay olan enerji sistemi güneş enerjisi sistemleridir. Güneş enerjisinin kullanılma alanı sınırsızdır. Güneş paneli yerleştirilebilen her yerde kullanılabilir. Bina çatılarında, bina dış yüzeylerinde, petrol istasyonlarının çatılarında, tekne ve karavanlar gibi taşıtlarda, geniş arazilerin zeminlerinde ve daha sayamayacağımız birçok yerde güneş enerjisinden yararlanabiliriz. Güneş panelleri istenilen yere talep edilen güç doğrultusunda kolaylıkla montaj yapılabilir. Çünkü güneş enerjisi sistemleri modüler yapıdadır. Ülkemizin sahip olduğu güneşlenme süresi hesaba katılırsa eğer güneş enerjisi sistemleri kullanırsak kişisel ve ulusal olarak çok fazla verim sağlayacağımız ortadadır. Güneş enerjisi fosil yakıtlar gibi çevreye zarar vermez, hem temiz hem de sorunsuz bir enerji kaynağıdır. Günümüzde elektrik şebekesinin ulaştırılamadığı alanlar mevcuttur. Bu gibi yerler için güneş enerjisi kullanmak kaçırılmaz bir fırsat olacaktır. Bu sistemle elektrik enerjisi kişi tarafından üretildiği için elektrik faturaları gibi masraflardan kurtulmanızı ve kazanç sağlamanızı sağlar. Deniz araçlarının elektrik ihtiyacını karşılamada başvurulabilecek bir numaralı yöntemdir. Güneş enerjisi elde etme süreci (Şekil 8.1)'deki gibidir.

Şekil 8.1: Güneş Enerjisi Elde Etme Süreci (<http://www.goenerji.com.tr>, 2018)

Şekil 8.2: Güneş Enerjisi Panel ve Ekipmanları (<http://www.goenerji.com.tr>, 2018)

Şekil 8.3: Güneş Enerjisi Panel Örneği (<https://www.muhendisbeyinler.net>, 2016)

8.2. Türkiye’de Güneş Enerjisi Üzerine Araştırma Yapan Kurumlar

Türkiye’de güneş enerjisinden elektrik üreten büyük santrallerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Üstelik bu konu hakkında araştırma ve geliştirme yapan birçok kurum ve kuruluş mevcuttur. Ülkemizde bu konu hakkında başta üniversiteler olmak üzere birçok özel ve yerel kuruluş, araştırmalarını son zamanlarda arttırmaktadır. Yayınladıkları bilgiler sayesinde güneş enerjisinin ne kadar faydalı bir nimet olduğunu tüm Türkiye görmüştür. Üniversiteler, Makine Kimya Enstitüsü, Devlet Meteoroloji Enstitüsü, TÜBİTAK, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü ve özel kurumlar bu alanda araştırma yapan kurum ve kuruluşlardır.

8.3. Güneş Enerjisinin Kullanım Alanları

Güneş enerjisinin kullanım alanları güneş gören yerler olduğu için oldukça çok sayıda alanda kullanılır. Kullanım alanları geniş düz alanların (Şekil 8.3), binaların çatıları (Şekil 8.2), aydınlatma direkleri (Şekil 8.4 ve Şekil 8.5), park ve bahçelerin aydınlatılmasında, evlerde veya farklı mekanlarda suların ısıtılması, telefonların şarj edilmesi gibi alanlarda elektrik enerjisine alternatif olarak tercih edilebilen bu sistem, sürdürülebilir enerji kaynaklarının en başında gelmektedir. (<http://gunesenerjisipanelleri.net/>, 2017)

Şekil 8.4: Güneş Enerjisi Aydınlatma Direklerinde Örneği
(<http://solarcell.com.tr>, 2017)

Şekil 8.5: Güneş Enerjisi Aydınlatma Direği Örneği (<http://pelsan.com.tr> , 2018)

8.4. Güneş Enerjili ve Normal Aydınlatma Maliyet Analizinin Yapılması

Aydınlatma direklerinde güneş panelli ve normal armatür kullanılması durumları hesap edilerek maliyet analizini çıkarılacaktır. Aydınlatma direk örnekleri Şekil 8.6’da güneş enerjili aydınlatma direği, Şekil 8.7’de normal aydınlatma direği gibidir.

Şekil 8.6: Güneş Enerjisi Aydınlatma Direği (<http://pelsan.com.tr> , 2018)

Şekil 8.7: Normal Aydınlatma Direği
(<http://www.irpaaydinlatma.com>,2018)

Aşağıda bulunan formül ve veriler kullanılarak maliyet hesabı yapılacaktır.

Formül : $W = \sum_{i=1}^m [N_{arm,i} \cdot P_{arm,i} \cdot T_i]$ (<http://www.emo.org.tr>, 2018)

W = Tüketilen toplam elektrik enerjisi.

$N_{arm,i}$ = i tipindeki armatür sayısı.

$P_{arm,i}$ = i tipindeki her armatürün, balast, trafo kayıpları dahil şebekeden çektiği toplam güç(W).

T_i = i tipindeki armatürün yıllık kullanım süresi (saat)

M = binadaki armatür tip sayısı

$\cos \phi$ düzenleme faktörü = 0,8

$N_{arm} = 239$, $P_{arm} = 250W$, $T_i = 10 \text{ saat} \cdot 365 \text{ gün} = 3650 \text{ Saat}$

4.58 TL=1\$ (21.05.2018)

1216 TL Direk Maliyeti (Bkz. Ek:1)

53,33 \$ (Normal Armatür Maliyeti) (Bkz. Ek:2)

400 \$ (Güneş Enerjili Armatür Maliyeti) (Bkz. Ek:2)

1 kWh tüketim miktarı için hesaplanan tutar = 0,46 TL
(<http://lisans.epdk.org.tr>, 2018)

8.4.1. Güneş Enerjili Armatür Aydınlatma Hesabı

Güneş Enerjili ledsiz = 1 direk için hesaplayacak olursak. 1 direkte kullanılan güç 40 W, düzeltme faktörü 0,8 dir. Günde ortalama 10 saat çalıştığı varsayılır ve 365 günden hesaplayacak olursak;

40W (armatürün gücü) * 1 (direk sayısı) * 0.8 (düzeltme faktörü) * 10 saat (günde kullanılan saat miktarı) * 365 gün (1 yıl için hesaplarsak) * 2 (lede göre 2 kat fark vardır)

$40*1*0,8*3650 = 116.800 \text{ W} * 2(\text{normal}) = 234 \text{ KW} = 1 \text{ yıl içinde 1 direğin tükettiği enerji miktarı.}$

Tüketim maliyeti = 234 kW * 0,46 TL (1 kWh tüketim miktarı için hesaplanan tutar) = **107.640 TL** (1 yılda 1 direğin oluşturduğu tüketim maliyeti.)

Güneş enerjili maksimum armatür gücü 40 w olduğundan ledsiz armatür hesabı yapılamamıştır.

Güneş enerjili Ledli armatür için hesaplarken aynı işlemler yapılır. Ancak led aydınlatma kullanıldığı için yarı yarıya tasarruf sağlayacağından 2 'ye bölünür.

$40*1*0,8*3650 = 116.800 \text{ W} = 117 \text{ KW} = 1 \text{ yıl içinde 1 direğin tükettiği enerji miktarı.}$

Direk ve Armatür Maliyeti = 1216 TL (1 direğin fiyatı- Bkz. Ek:1) + 400 \$ (armatür, panel ve akü Fiyatı- Bkz. Ek:2)*4.58 (dolar kuru) * 1 (1 direk için yapılan hesap) = **3048 TL** (1 direk ve armatür maliyeti)

Tüketim maliyeti = 117 kW * 0,46 TL (1 kWh tüketim miktarı için hesaplanan tutar) = **53.820 TL** (1 yılda 1 direğin oluşturduğu tüketim maliyeti.)

8.4.2. Normal Armatür Aydınlatma Hesabı

Normal Armatür Direği Ledsiz güç hesabı = 1 direk için hesaplayacak olursak. 1 direkte kullanılan güç 250 W, düzeltme faktörü 0,8'dir. Günde ortalama 10 saat çalıştığı varsayılır ve 365 günden hesaplayacak olursak.

$250 \text{ W (armatürün gücü)} * 1 \text{ (1 direk için)} * 0,8 \text{ (düzeltme faktörü)} * 10 \text{ saat (günde kullanılan saat miktarı)} * 365 \text{ (1 yıl için hesaplırsak)} = 730 \text{ kW}$

Normal Armatür Direği Ledli güç hesabı = Normal Ledli armatür için hesaplarken aynı işlemler yapılır. Ancak led aydınlatma kullanıldığı için yarı yarıya tasarruf sağlayacağından 2 'ye bölünür. $730 \text{ kW} / 2 = 365 \text{ kW}$

Normal Direk ve Armatür Maliyeti Ledli = 1216 TL (1 direğin fiyatı- Bkz. Ek:1) + 53,33 \$ (armatür Fiyatı- Bkz. Ek:2)*4.58 (dolar kuru) * 1 (1 direk için yapılan hesap) = 1460 TL

Ledsiz Fiyatı 2 katıdır. $1460 * 2 = 2920 \text{ TL}$

Normal Direk ve Armatür için Tüketim maliyeti = 365 kW * 0,46 TL (1 kWh tüketim miktarı için hesaplanan tutar) = 167,900 TL (1 yılda 1 direğin oluşturduğu tüketim maliyeti.)

8.4.3. Güneş Enerjili ve Normal Aydınlatma Maliyet Analizi

Tablo 8.1: Üsküdar Meydan Güneş Enerjili ve Normal Aydınlatma Hesabının Karşılaştırılması

	LEDSİZ	LEDLİ
Güneş Enerjili Armatür Direği	234 kW	117 kW
Direk ve Armatür Maliyeti	---	3048 TL
Tüketim Maliyeti	107.640 TL	53.820 TL
Normal Armatür Direği	730 KW	365 KW
Direk ve Armatür Maliyeti	2920 TL	1460 TL
Tüketim Maliyeti	335.800 TL	167.900 TL

Tablo 8.1’de bulunan ledli ve ledsiz(sodyum) armatürlerin güneş enerjili ve güneş enerjisi olmayan normal direk, armatür ve tüketim bedelleri yukarıda formüllerle hesaplanmıştır.

Güneş enerjili ledsiz sodyum armatürleri hesabı yapılamamaktadır. Çünkü güneş paneli bulunan armatürler maksimum 40W olduğundan, sodyum armatür güneş enerjisinde kullanılmamaktadır. Bundan dolayı kıyaslamayı ledli güneş enerjili ve normal aydınlatma armatürlerde yapabiliriz. Led armatür bulunan güneş enerjili ve normal aydınlatmanın karşılaştırılması yapılarak kendini amorte edeceği zaman aşağıda hesaplanmıştır.

Amortisman=Normal Armatür Tüketim Maliyeti+Direk maliyeti/
Güneş Panelli Armatür Maliyeti+Direk maliyeti

$$167900\text{TL}+1460/53820\text{TL}+3048\text{TL}=169360/56868=2,97 \text{ Yıl}$$

Güneş enerjili armatür yukarıdaki hesaplardan anlaşılacağı üzere kendini yaklaşık 3 yılda amorte eder.

SONUÇLAR

Kentsel dönüşüm, bir kentin dokusunu bozan sorunların giderilmesi anlamına gelmektedir. Kentsel gelişmenin toplumsal ekonomik ve mekansal olarak yeniden ele alındığı ve kentteki sorunlu alanların sağlıklı ve yaşanabilir hale getirilmesi için yıkıp yeniden yapma, canlandırma, sağlıklılaştırma veya yeniden yapılandırma için proje üretilmesi ve uygulama yapılmasıdır. Kentsel dönüşüm başka bir deyişle merkezlerin canlandırılması, kent içinde tarihi değere sahip ya da konum olarak kent içinde avantaja sahip alanların soylulaştırılması veya yenilenmesi, terk edilmiş sanayi bölgelerinin ve kıyı alanlarının işlevleri farklı olarak yeniden kullanıma açılması nedeniyle kentin dönüşümüne bu şekilde katkı sağlanacaktır. Türkiye'deki yapıların depreme karşı dayanıksız olması, kent estetiğine uygun olmaması, yaşanan altyapı sorunları vb. nedenlerden dolayı kentsel dönüşümün ne kadar hayati bir öneme sahip olduğu bilinmektedir. Bu nedenle toplumun bu yönde bilinçlenmesi ve kentsel dönüşüme katkı sunması ülkemiz açısından ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan gelişmesine katkı sunacaktır.

Yapılan tez çalışması kapsamında kentsel dönüşüm nedir, nerelerde uygulanır, hangi amaçla yapılır, alanı neye göre belirlenir başlıklarıyla incelenmiştir. Dünya'da, Türkiye'de ve İstanbul'da yapılan kentsel dönüşüm projeleri incelenmiştir. Yapılan değerlendirmelerde kendi tarihinden kopmadan, zamanın ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde, yaşam kalitesi ve refahı yüksek uygulanabilir bir projenin hayata geçmesi kentsel dönüşümün sürdürülebilir olmasını sağlayacaktır. Bu kapsamda çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerde göz önünde bulundurulacaktır. Bunlar çevreye karşı duyarlı, alternatif enerji ve su kaynaklarının kullanıldığı, erişilebilirlik, tarihi dokunun korunması, aidiyet duygusunun hissedilmesi ve bunlara bağlı olarak ekonomik verimliliğin sağlandığı durumda sürdürülebilir kentsel dönüşüm söz konusudur. Alternatif enerji kaynakları kullanılması neticesinde avantajlarının fizibilitesi çıkarılarak değerlendirilmesi yapılmalıdır. Bu kapsamda güneş enerjisinden faydalanılarak enerji üretilip kullanılması hem ekonomik açıdan hem de sürdürülebilirlik açısından önemlidir. Meydan örneğinde aydınlatma direklerinde güneş panelleri kullanılarak enerji elde edilmesi durumunda sağlayacağı avantajlar

fizibilite çalışması yapıldıktan sonra değerlendirilmelidir. Bu durumda normal armatür ve güneş panelli armatürler için aydınlatma hesabı yapılarak maliyet analizi yapılarak meydana kullanılacak olan armatürlerin değerlendirilmesi ve kararı verilecektir. Sürdürülebilir kentsel dönüşüm açısından güneş panellerinin kullanılması hem ekonomik hem çevresel olarak katkılar sağlayacağından tercih sebebidir.

KAYNAKÇA

1. [ACAR, Ali “Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Projeleri”, Yerel Siyaset, Sayı 31, 2008, s. 13.]
2. [AKKAR, Müge Z. [2003] “Public Spaces in Britain as the Tools of Urban Regeneration Schemes”, Kentsel Yenileşme ve Kentsel Tasarım Konulu 14. Uluslararası Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyum Kitabı, İstanbul: MSGSÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, MSGSÜ Yayını, s:177-191]
3. [Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi Ve Eylem Planı [Kentges] 2010-2023, Ankara, 2010]
4. [DEMİRİSOY, M.S., 2006. Kentsel Dönüşüm Projelerinin Kent Kimliği Üzerindeki Etkisi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.]
5. [ED. M.A. Çukurçayır, A. Tekel], Çizgi Kitabevi, Konya, s.137-168.]
6. [ERES., Z., 2004. Savaş Sonrası Beyrut Tarihi Kent Merkezinin Yenilenmesi, Yaşanılır Kentler/Yaşanılır İstanbul, TMMOB Mimarlar Odası , Teknik Kongre, S.54]]
7. [ERİSOY M., 2004. Paris La Defense Örneği, Kentsel Tasarım Yönetim Teknikleri, Mimar Sinan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Programı, İstanbul.]
8. [FİDAN Ahmet, Kentsel Yaşamda Sürdürülebilirliğin İlkeleri, Can A., Kentsel Yaşam ve Sürdürülebilirlik, Esenler Belediyesi Şehir Düşünce Merkezi Şehir Yayınları, İstanbul, 2016, s:52-54]
9. [GEHL, aktaran Erdönmez ve Akı 2005]. [Erdönmez, E. ve Akı, A. 2005. Açık Kamusal Kent Mekânlarının Toplum ilişkilerindeki Etkileri. Megaron YTÜ Mimarlık Fakültesi E-Dergisi, cilt.1, sayı.1, s:67-87.]
10. [ISBS 2. Uluslararası Sürdürülebilir Yapılar Sempozyumu, 28-30 Mayıs 2015, Ankara, s: 501]
11. [İMRE Özbek Eren, Kentsel Sürdürülebilirlik Bağlamında Meydanlara ilişkin Bir Değerlendirme: Üsküdar Meydanı, Tasarım+Kuram, Sayı:18, 2014, s:112]

12. [İnternet sitesi: <http://www.arkitera.com/haber/14834/tarihe-taniklik-etmis-meydanlar>, Erişim Tarihi: 10/01/2018]
13. [İnternet sitesi: <http://www.arkitera.com/proje/478/3-odul-camlica-tepesi-tv-radyo-kulesi-fikir-projesi-yarismasi> , Erişim Tarihi: 04/01/2018]
14. [İnternetsitesi:http://www.aygm.gov.tr/BLSM_WIYS/DLH/tr/DOKUMAN_SOL_MENU/Demiryollari/Demiryolu_Devam/20160922_053131_10288_1_84851.pdf, Erişim Tarihi: 04/01/2018]
15. [İnternet Sitesi: <http://blog.konutkredisi.com.tr/kentsel-donusum-nedir-kentsel-donusum-surecindeki-uygulamalar-nelerdir/>, Erişim Tarihi: 15/10/2017]
16. [İnternet sitesi: <https://cbs.uskudar.bel.tr/eharita/#>, Erişim Tarihi: 03/01/2018]
17. [İnternet sitesi: <http://evdenhaberler.com/istanbulda-hangi-semtlere-kentsel-donusum-piyangosu-cikti/> , 08/01/2018]
18. [İnternetsitesi:<http://www.ibb.gov.tr/tr/TR/Documents/KentselDonusumveMeydanlar/meydan/uskudar/uskudar.htm>, Üsküdar Meydan Projesi, Erişim Tarihi: 10/01/2018]
19. [İnternet sitesi: <https://ibbqr.ibb.gov.tr/uskudar-sahilyolu-duzenleme-insaati/#undefined>, Erişim Tarihi: 03/01/2018]
20. [İnternet sitesi: <https://ibbqr.ibb.gov.tr/uskudar-meydani-duzenleme-insaati/> , Erişim Tarihi: 03/01/2018]
21. [İnternetsitesi:<http://www.insaatim.com/index.php?pid=haberdetay&haberid=6608>, Erişim Tarihi: 08/01/2018]
22. [İnternet sitesi: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/TR,165066/tarihce.html.07>, Erişim Tarihi: 11/12/2017]
23. [İnternet sitesi: <http://istka.istanbul/media/1063/2014-2023-%C4%B0istanbul-b%C3%B6lge-plan%C4%B1.pdf> , Erişim Tarihi: 07/12/2017]
24. [İnternetsitesi:<http://kentmer.net.tr/2017/10/08/beyrut-solidere-kentsel-donusum-projesi-lubnan/>, Erişim Tarihi: 10/01/2018]
25. [İnternet sitesi: <http://kentmer.net.tr/2017/10/05/la-defense-fransa/>, Erişim Tarihi: 10/01/2018]
26. [İnternet sitesi: <http://limit-muhendislik.com/2017/09/23/kentsel-donusum-nedir/> , Erişim Tarihi: 13 Kasım 2017]
27. [İnternet sitesi: <https://megaprojeleristanbul.com>, Erişim Tarihi: 08/01/2018]

28. [İnternet Sitesi: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6306.pdf>, Erişim Tarihi: 07/12/2017]
29. [İnternet Sitesi: <http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs%5Cbristolmutabakati.pdf>, Erişim Tarihi: 10/01/2018]
30. [İnternetsitesi:<http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=52&RecID=1288>, Derya Oktay, Kentler ve Meydanları, Erişim Tarihi:10/01/2018]
31. [İnternetsitesi:<http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=53&RecID=1329> , Erişim Tarihi: 10/01/2018]
32. [İnternet sitesi: <http://www.milliyet.com.tr/uskudar-da-yagmur-nedeniyle-artik-ekonomi-2588408/>, Erişim Tarihi: 10/01/2018]
33. [İnternet sitesi: <https://projedetailari.com/kucuk-camlıca-televizyon-kulesi/> , Erişim Tarihi: 04/01/2018]
34. [İnternetsitesi:<https://www.projelansman.com/kentsel-donumde-basarili-olan-dunya-projeleri/>, Erişim Tarihi: 10/01/2018]
35. [İnternet sitesi: <https://www.sabah.com.tr/galeri/turizm/dunyaca-unlu-meydanlar> ,Erişim Tarihi: 10/01/2018]
36. [İnternet sitesi: <https://sehirharitasi.ıbb.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 03/01/2018]
37. [İnternet sitesi: <http://www.solidere.com/>, Erişim Tarihi: 10/01/2018]
38. [İnternet sitesi: <https://www.uskudar.bel.tr/tr/main/news/uskudarın-meydan-projesi-icin-ilk-adim-atildi/684> , Erişim Tarihi: 04/12/2017]
39. [İnternet sitesi: <https://www.uskudar.bel.tr/tr/main/pages/tarihce/25> , Erişim Tarihi: 03/01/2018]
40. [İnternet sitesi: http://www.yapi.com.tr/haberler/kullerinden-yeniden-dogan-kent-beyrut_47366.html, Erişim Tarihi: 10/01/2018]
41. [İnternet sitesi: <http://xxi.com.tr/i/sos-istanbul-fikir-projesi-yarismasi-2017-uskudar-meydani>, Erişim Tarihi: 11/01/2018]
42. (<https://www.muhandisbeyinler.net/gunes-enerjisi-nedir> , Sait Karakus ,Şub 24, 2016)
43. (<http://www.goenerji.com.tr/Gunes-Enerjisi-Hakkinda.aspx>, Erişim Tarihi: 01.05.2018)

44. (<https://solarevi.com/blog/gunes-enerjisi-sistemleri-ile-ilgili-bilgiler>, Erişim Tarihi: 07.02.2017)
45. (<http://gunesenerjisipanelleri.net/>, Erişim Tarihi:07.02.2017)
46. (<http://solarcell.com.tr/gunes-enerji-sistemleri.asp>, Erişim Tarihi:07.02.2017)
47. (http://www.emo.org.tr/ekler/33f1f537d75889f_ek.pdf , Erişim Tarihi: 01.05.2018)
48. (<http://lisans.epdk.org.tr/epvysweb/faces/pages/online/tarifeFatura/tarifeFatura.xhtml>, Erişim Tarihi: 01.05.2018)
49. (<http://lisans.epdk.org.tr/epvysweb/faces/pages/online/tarifeFatura/tarifeFatura.xhtml>, Erişim Tarihi: 01.05.2018)
50. (<http://www.irpaaydinlatma.com/direkler/aydinlatma-direkleri/irpa-110-s3-serisi-direk.html#.WwgA0EiFOUk>, Erişim Tarihi: 01.05.2018)
51. (<http://lisans.epdk.org.tr/epvysweb/faces/pages/online/tarifeFatura/tarifeFatura.xhtml>
52. (<http://pelsan.com.tr>, Erişim Tarihi: 01.05.2018)
53. [KARADAĞ Derya,İnternet Sitesi: <http://v3.arkitera.com/g67-kentsel-donusum.html?year=&aID=792>, Erişim Tarihi: 15/10/ 2017]
54. [KARTAL Bülent, Kocaeli Barosu Bülteni Sayı:2, 2013]
55. [KAYALAR, J ., 2006. Kent Ve Meydan Olgusu, Yeniden Canlandırma Sürecinde Karşılaştırılmalı Bir İrdeleme, Trafalgar Meydanı ve Eminönü Meydanı, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul.]
56. [KURAL, N., Sürdürülebilir Kentleşme : Bir Dosyanın Düşündürdükleri, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Bülten 51, 2007]
57. [ÖZDEN Pelin Pınar [2006], “Türkiye’de Kentsel Dönüşümün Uygulanabilirliği Üzerine Düşünceler”, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, No. 36, Ekim, s. 215-233.]
58. [ÖZDEN Pelin Pınar, Kentsel Yenileme, İmge Kitabevi Yayınları, Birinci Baskı, Ankara, 2008, s.13-14]
59. [SASAKİ, İnter disiplinler y Design, 2002. Pearl River Urban Design , Goungzhou, China, Tasarım Dergisi, S. 125]
60. [SMİTH, Neil [2002], “New Globalism, New Urbanism: Gentrification As Global Urban Strategy”, Antipode, Vol. 34, pp. 427-450.]
61. [TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Kentsel dönüşüm Nedir 7-8., 13 Kasım 2017]

62. [TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Kentsel dönüşüm Nedir 10., 13/10/2017]
63. [YAVUZÇEHRE Pınar Savaş, Kentsel Mekanda Değişim Denizli, Denizli Belediyesi Kültür Yayınları, Birinci Baskı, İstanbul, 2011, s.47]
64. [YAVUZÇEHRE Pınar Savaş, Kentsel Mekanda Değişim Denizli, Denizli Belediyesi Kültür Yayınları, Birinci Baskı, İstanbul, 2011, 41]
65. [YAZICI Mustafa Reşit, İnternet sitesi: <http://www.bilgiustam.com/kentsel-donusum-nedir/> , Erişim Tarihi: 13 Kasım 2017]
66. [YETER Enis, Kentsel Gelişme ve Kültür Değerleri, Tarihi Kentler Birliği Yayını, İstanbul, 2008, s.255-256]
67. [YETER Enis, Kentsel Gelişme ve Kültür Değerleri, Tarihi Kentler Birliği Yayını, İstanbul, 2008, s.261-263]

EKLER

Ek:1: Aydınlatma Direği Fiyatları

S.NO	POZ NO	MALZEMENİN CİNSİ	BİRİM	MIKTAR	BİRİM FİYAT	TOPLAM FİYAT
1	ELK.OZ10	H:6M ALUMINYUM GÖVDELİ DEKORATİF AYDINLATMA DİREĞİ	AD	1,000	1.216,00 ₺	1.216,00 ₺
2	ELK.OZ10.1	City Soul Mini-BGP430 T25 1xEco85-3S/740 DM LED ARMATÜR	AD	1,000	1.900,00 ₺	1.900,00 ₺
3	ELK.OZ11	H:4M ALUMINYUM GÖVDELİ DEKORATİF AYDINLATMA DİREĞİ	AD	1,000	980,00 ₺	980,00 ₺
4	ELK.OZ11.1	Urban Star-BDS100 T25 1xLED43-3S/740 DRW LED ARMATÜR	AD	1,000	1.470,00 ₺	1.470,00 ₺
5	ELK.OZ12	30W LED ÖZEL AĞAÇ AYDINLATMA ARMATÜRÜ IP-65	AD	1,000	418,00 ₺	418,00 ₺
6	ELK.OZ13	50W LED PROJEKTÖR	AD	1,000	152,00 ₺	152,00 ₺
7	ELK.OZ14	ÇEVRE AYDINLATMA PANOSU (600x1200x300MM 2MM SACDAN MAMUL IP-65 PANO, PROJEDE DETAYI VERİLEN BETON KAİDE DAHİL)	AD	1,000	912,00 ₺	912,00 ₺
					TOPLAM	7.048,00 ₺
					KDV%18	1.268,64 ₺
					G.TOPLAM	8.316,64 ₺

Ek:2: Armatür Fiyatları

[illegible]

ÖZGEÇMİŞ

8 Ağustos 1989 tarih doğumluyum. Sakarya Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü'nden 2012 yılında mezun oldum. 2014 yılında Beykent Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Deprem Riskli Yapılar ve Kentsel Dönüşüm Bölümü'ne kaydoldum. Yabancı dilim İngilizcedir. Medeni durumum evli olup iki erkek çocuk babasıyım.

